

บทที่ 5

เจตน์จำนงร่วมของรุสโซ

จากบทที่แล้วเราพอที่จะทราบแนวความคิดของรุสโซแล้วว่า รุสโซต้องการอะไร และเขามีรูปแบบและแนวคิดอย่างไรในการที่จะได้มาซึ่งเป้าประสงค์ที่เขาต้องการ อีกประการหนึ่งแนวความคิดของเขาในฐานะที่ถูกขนานนามว่า เป็นผู้นำแห่งประชาธิปไตยนั้นมีจุดบกพร่องและมีความขัดแย้งรวมทั้งความไม่เชื่อถือตรงไหนบ้าง ในบทนี้เราจะมาพูดถึงเฉพาะ “เจตน์จำนงร่วม” (general will) ซึ่งทราบกันดีว่าเป็นหลักสำคัญหรือตัวการสำคัญในการที่จะให้แนวความคิดทางการเมืองหรือปรัชญาการเมืองของรุสโซก้าวไปสู่ผลที่เขาต้องการ เราจะดูว่าเจตน์จำนงร่วมของรุสโซนั้น รุสโซเป็นคนเริ่มคิดมันขึ้นมาเองหรือไม่ หรือว่าเขาไปนำแนวความคิดนี้มาจากไหน เขาอย่างไร

ผู้ที่ศึกษาปรัชญาการเมือง ไม่มีใครที่จะปฏิเสธว่า เจตน์จำนงร่วม (general will) คือศูนย์กลางของปรัชญาการเมืองหรือแนวคิดทางการเมืองของรุสโซ เขากล่าวว่า เจตน์จำนงเป็นสิ่งที่จะต้องเสมอ และมีฐานะเป็นพลเมืองคนหนึ่งที่เกิดแต่เรื่องสาธารณะโดยไม่คิดถึงเรื่องของตัวเอง เป็นบุคคลที่มีอิสระ การปฏิบัติตามเจตน์จำนงของแต่ละบุคคลเพื่อให้เกิดคุณธรรมนั้นจะต้องปฏิบัติตามเจตน์จำนงร่วม อันเป็นเจตน์จำนงที่นำเราออกห่างจากความรักตัวเอง (self-love) และความเห็นแก่ตัวทั้งหลายไปสู่ความสุขส่วนรวม (public happiness)

2 คำของเจตน์จำนงร่วม ซึ่งได้แก่ “เจตน์จำนง” (will) และ “ร่วมกัน” หรือ “ความทั่วไป” (generality) ได้แสดงจุดหลัก (mainstrand) ในความคิดของรุสโซอยู่ 2 ประการด้วยกันคือ “ความทั่วไป” (generality) ได้แสดงถึงหลักของกฎหมาย (rule of law) ,การศึกษาของรัฐ (civic education) ซึ่งได้นำให้เราออกจากตัวเราเองไปสู่ยังความดีทั่วไป (common good) ส่วน “เจตน์จำนง” (will) ได้แสดงถึงความเชื่อมั่นของรุสโซเองว่า ประชาคมพลเมือง (civic association) คือการกระทำที่อิสระมากที่สุดในโลก ซึ่งหากนำตัวเราเองห่างจากอิสระภาพมากเท่าใดก็จะทำให้การกระทำของเราห่างจากศีลธรรมมากเท่านั้น – และถ้าสามารถทำให้เจตน์จำนงมีลักษณะแห่งความเป็นทั่วไปจนกระทั่งมันสามารถเลือกกฎหมาย ,ความเป็นพลเมือง,และความดีทั่วไป โดยสามารถ

หลีกเลี่ยงความเห็นแก่ตัว ,ความรักตัวเองได้แล้ว เราจะได้ "เจตนารมณ์ร่วม" ในแนวความคิดของ
 รัสโซ¹

ที่กล่าวมานี้ทุกคนทราบดีหากได้ศึกษาถึงแนวความคิดของเขา แต่จากการศึกษาพบว่า
 ในช่วงเวลาเดียวกับที่รัสโซมีชีวิตอยู่นั้น ดิเดโร (Diderot) ก็ได้ใช้แนวความคิดเรื่องเจตนารมณ์
 ร่วม และเจตนารมณ์เฉพาะนี้เช่นเดียวกัน ในงานเขียน Encyclope'die เรื่อง "สิทธิตามธรรมชาติ"
 (Droit Naturel) (1755) โดยกล่าวว่า

“เจตนารมณ์ร่วมคือกฎแห่งความประพฤติปฏิบัติ อันเกิด
 จากการกระทำที่บริสุทธิ์ของความเข้าใจ และความเข้าใจนี้เป็น
 ความเข้าใจอย่างมีเหตุผลในขณะที่มีสติสัมปชัญญะและไร้ซึ่งกิเลส
 (reasons in the silence of the passions) ในเรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่
 เขาสามารถเรียกร้องได้จากเพื่อนคนอื่นและสิ่งที่คนอื่นมีสิทธิเรียก
 ร้องได้จากเขา การที่จะไปสู่เจตนารมณ์ร่วมนั้นปัจเจกชนแต่ละคน
 จะต้องปรับปรุงตัวเองเพื่อที่จะเรียนรู้ว่าเขาต้องเป็นคนอย่างไร เป็น
 พลเมืองอย่างไร เป็นผู้ได้ปกครองอย่างไร เป็นบิดาอย่างไร และเป็น
 เด็กอย่างไร และเจตนารมณ์ร่วมเป็นสิ่งที่ไม่มีวันผิดพลาด และเป็น
 สิ่งผูกโยงของสังคมทั้งหมด”²

¹ Patric Riley, Rousseau's General will:Freedom of a Particular kind.Political
 Studies Vol.39 No.1 (Beverly Hills:Sage Publication,1991),p. 55

^{*} นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสชื่อเต็มว่า Denis Diderot ,1713-1784,ข้อมูลจาก The Encarta
 Concise Encyclopedia.internet :http://encarta.msn.com/find/find.asp,key word “diderot”

² Diderot, “Droit Naturel” in Rousseau ,Political Writings, Vol. 1 pp.429-433 ;cf
 ,Diderot's “Avertissement” to Vol.8 of the Encyclopedie อ้างใน Patric Riley, “The General
 will before Rousseau”.Political Theory Vol.6 No.4 November 1978 (Beverly Hills : Sage
 Publication,1978) p.485

ยังไม่หยุดเพียงแค่นั้นผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับรุสโซ และผู้ที่รวบรวมเกี่ยวกับปรัชญาทั้งหลายได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวความคิดเรื่องเจตนารมณ์ร่วมย้อนกลับไปไกลกว่ารุสโซและดีเดโร เพราะไม่สามารถสรุปได้ว่า เจตนารมณ์ร่วมนี้เป็นคำที่รุสโซและดีเดโรใช้เป็นคนแรก มองเตสกีเออ (Montesquieu) ซึ่งเป็นนักปรัชญาอีกคนหนึ่งที่มีชื่อเสียงเรื่องแนวความคิดในระบบการเมืองการปกครองก็เคยใช้คำ เจตนารมณ์ร่วมและเจตนารมณ์เฉพาะในบทที่ 11 ของงานเขียน De l' Esprit des Lois (1748) ที่มีชื่อเสียงของเขา³ อันเป็นการยืนยันอีกว่าทั้งรุสโซ และ ดีเดโร ไม่ใช่คนแรกที่ใช้แนวความคิดนี้ในทางปรัชญาการเมือง แต่ทำให้มีคำถามเกิดขึ้นว่า มองเตสกีเออนำแนวความคิดนี้มาจากไหน ? และเขาเข้าใจมันได้อย่างไร ? เนื่องจากว่าในงานเขียนของเขา เขาใช้มันโดยไม่ได้อธิบายความหมายของคำเหล่านี้เลย อันแสดงถึงความเข้าใจในความหมายอย่างลึกซึ้ง

จากที่กล่าวไปข้างต้น จึงเป็นที่แน่ชัดว่า general will ไม่ได้ถูกคิดค้นหรือมีขึ้นในช่วงรุสโซ คำถามที่สำคัญคือมันคืออะไรและมีที่มาอย่างไร เห็นควรมาดูกันก่อนว่า คำนี้มีประวัติความเป็นมาอย่างไร Patrick Liley ได้ศึกษาและกล่าวว่า คำว่า "เจตนารมณ์ร่วม" (general will) ถูกทำให้เป็นที่รู้จักในศตวรรษที่ 17 แม้ว่าจะไม่ใช่ประมุขของแนวความคิดทางการเมืองก็ตาม ที่จริงแล้วเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับทางศาสนา (theological) โดยกล่าวกันว่า เป็นเจตนารมณ์หนึ่งของพระเจ้าซึ่งพระเจ้าใช้ในการตัดสินว่ามนุษย์ผู้ใดมีคุณสมบัติเพียงพอที่จะได้รับการช่วยเหลือให้วิญญาณพ้นจากขุมนรก (salvation) ยามเมื่อเสียชีวิต และวิญญาณของมนุษย์ผู้ใดควรจะถูกส่งไปยังนรก⁴ คำถามเกิดขึ้นว่า ถ้าพระเจ้ามีเจตนารมณ์ว่ามนุษย์ทุกคนควรจะได้รับช่วยเหลือ

นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสชื่อเต็มว่า Montesquieu, Charles Louis de Secondat, Baron de la Brede et de , 1689-1755, ข้อมูลจาก [The Encarta Concise Encyclopedia](#) , อ้างแล้ว , key word "montesquieu"

³ Montesquieu, De l' Esprit des Lois, R. Derathe, (ed.) (Paris, 1973), Vol. 1, pp. 170-171 อ้างใน Patric Riley, The General will before Rousseau, [Political Theory Vol. 6 No. 4](#) (Beverly Hills :Sage Publication, 1978) p. 485

⁴ Patric Riley, The General will before Rousseau, [Political Theory Vol. 6 No. 4](#) (Beverly Hills :Sage Publication, 1978) p. 486

ตามที่ เซนต์พอล (St.Paul) อ้างไว้จริงแล้ว พระเจ้ามีเจตน์จำนงร่วมอันซึ่งยังผลให้เกิดความช่วยเหลือวิญญาณมนุษย์อย่างกว้างขวาง (universat satvation) ทั่วไปทุกคนหรือไม่? และถ้าพระเจ้าไม่มี ทำไมพระเจ้าจึงมีเจตน์จำนงเฉพาะว่า มนุษย์บางคนเท่านั้นที่ไม่ควรถูกช่วย ซึ่งหมายความว่า ถ้าพระเจ้าไม่มีความคิดที่จะช่วยเหลือวิญญาณของมนุษย์คนใดเลย พระเจ้าก็ไม่ควรมีความคิดว่า วิญญาณของมนุษย์คนนั้นหรือวิญญาณของมนุษย์คนนี้ควรจะได้รับความช่วยเหลือหรือไม่ได้รับความช่วยเหลือ

มีคำถามที่มากไปกว่านั้นอีกว่า พระเจ้าช่วยเหลือมนุษย์บางคนและลงโทษบางคนอย่างมีความยุติธรรมหรือไม่? โดยเฉพาะตามที่เซนต์ออกัสติน (St. Augustine) อ้างไว้ ถ้าบรรดามนุษย์ที่ได้รับการช่วยเหลือ ถูกช่วยโดยไม่ผ่านคุณสมบัติแห่งความดี (merit) ของพวกเขา แต่ผ่านความดีหรือความกรุณาอันไม่น่าสมควรได้รับ (unmerited grace) ที่ถูกให้โดยเจตน์จำนงของพระเจ้า จากจุดเริ่มต้นของแนวความคิดเรื่องเจตน์จำนงร่วมและเจตน์จำนงเฉพาะของพระเจ้าที่กล่าวมานี้ ได้ผันแปรกลายเป็นปัจจัยสำคัญต่อคำถามที่ยิ่งใหญ่เกี่ยวกับความยุติธรรมของพระเจ้า และปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ก็ได้ปรับเปลี่ยนมาเป็นแนวความคิดในมุมมองที่มีความหมายเกี่ยวกับการเมือง (political) ในเวลาต่อมา

ที่กล่าวมานี้เป็นมุมมองหนึ่งของการศึกษาคำว่าเจตน์จำนงร่วมที่ผันแปรและปรับเปลี่ยนจากแนวความคิดทางด้านศาสนา คือ พระเจ้าใช้แนวอะไรตัดสินในการช่วยเหลือมนุษย์อย่างยุติธรรมมาเป็นแนวความคิดในทางการเมืองว่า แนวความคิดอะไรที่จะสร้างความเป็นธรรมต่อมวลประชากรในรัฐ โดยทำให้มนุษย์ทุกคนไม่ได้เปรียบซึ่งกันและกัน

* หนึ่งในผู้เผยแพรศาสนา 12 คนแรกของคริสต์ศาสนา เกิดที่เมือง ทาร์คัส (tarcus) ประเทศตุรกีในปัจจุบัน เป็นชาวโรมัน,3?-62?, ข้อมูลจาก [The Encarta Concise Encyclopedia](#) ,อ้างแล้ว,key word "saint paul"

* นักปรัชญาที่ยิ่งใหญ่ของโบสถ์แห่งละติน ,354-430, ผลงานการเขียนที่มีชื่อเสียงและมีบทบาทสำคัญต่อศาสนาและปรัชญาการเมืองได้แก่ City of God, ข้อมูลจาก [The Encarta Concise Encyclopedia](#) .อ้างแล้ว. key word "augustine"

มีข้อพิจารณาจากศึกษาต่ออีกว่า ข้อขัดแย้งในเรื่องความยุติธรรมในตัวพระเจ้านั้นมีความเก่าแก่ในตัวของมันเองเท่ากับปรัชญาคริสเตียนและมันกลายเป็นมุมมองที่แตกต่างกันระหว่าง St. Augustine กับพวก Pelagians แม้ว่าในขณะนั้นเทอม "เจตน์จำนงร่วม" และ "เจตน์จำนงเฉพาะ" ยังไม่ได้พบอย่างชัดเจนในแนวความคิดของ Augustine และ Pelagius ขณะนั้นเลยก็ตาม แต่ข้อขัดแย้งนี้ได้ถูกกล่าวขึ้นมาใหม่อีกครั้งหนึ่งในศตวรรษที่ 17 (อย่างที่กล่าวไปแล้วข้างต้นว่าคำนี้ถูกให้เป็นที่รู้จักในศตวรรษที่ 17) โดยเป็นการโต้เถียงเกี่ยวกับความเมตตาจากพระเจ้า (grace) ว่าพระเจ้าใช้เกณฑ์อะไรเป็นสิ่งที่ตัดสินว่าควรให้ความเมตตาและช่วยเหลือมนุษย์คนใด และเทอม "เจตน์จำนงร่วม"(general will) และ "เจตน์จำนงเฉพาะ"(particular will) ได้ปรากฏขึ้นในขณะนั้นโดยเป็นสิ่งใหม่ต่อความแตกต่างทางการศึกษาในเรื่องศาสนา (the Scholastic distinction) ระหว่าง "เหตุ" (antecedent) และ "ผล" (consequent) ของเจตน์จำนงพระเจ้า กล่าวคือ พระเจ้ามีเจตน์จำนงเบื้องต้นหรือเหตุ (antecedent) อันเป็นสิ่งที่ทั่วไปว่า มนุษย์ทุกคนควรจะได้รับ的帮助เหลือแต่หลังจากการเกิดเป็นมนุษย์ของอาดัม (the Fall of Adam) แล้วพระเจ้ามี เจตน์จำนงภายหลังหรือผล (consequent) อันเป็นสิ่งเฉพาะว่า มนุษย์บางคนเท่านั้นสมควรที่จะได้รับการช่วยเหลือ ความแตกต่างระหว่างเจตน์จำนงเหตุและผลของพระเจ้านี้ถูกพบ

กลุ่มศาสนากลุ่มหนึ่งได้รับชื่อมาจากนักปรัชญา Pelagius มีแนวความคิดปฏิเสธสภาวะเริ่มแรกในสวรรค์และบาปเริ่มแรก ยืนยันความเป็นธรรมชาติในต้นหนาทงเพศและการตายของร่างกาย ลงความเห็นว่าความเป็นจริงที่แท้จริงและความทั่วไปของบาปเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีซึ่งอาดัมได้กระทำลงไปบาปครั้งแรก ได้รับแนวความคิดมาจากลัทธิ Stoic มากกว่าได้รับจากคริสต์ศาสนา, ข้อมูลจาก Pelagius and Pelagianism ใน The Catholic Encyclopedia, ดูได้จาก Internet :www.knight.org/advent ,หมวดอักษร "p",key word "palagius"

นักปรัชญาท่านหนึ่งไม่มีข้อมูลว่ามีอาชีพอะไร St. Augustine ให้ข้อมูลว่าอาศัยอยู่ในกรุงโรมเป็นเวลานาน สันนิษฐานว่าน่าจะอยู่ในสมัยของ the reign of Pope Anatasius (398-401) ,ข้อมูลจาก The Catholic Encyclopedia ,อ้างแล้ว,หมวดอักษร "a",key word "augustine"

ในปรัชญาศึกษาเรื่องศาสนา (Scholastic philosophy) ในช่วงเดียวกับ Suarez และแม้แต่ Leibniz และ Amauld นักปรัชญาและนักตรรกศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่ก็ใช้เทอมเหล่านี้ในช่วงต่อของ ศตวรรษที่ 17-18 ถึงแม้จะใช้เทอมเหล่านี้เป็นบางครั้งก็ตาม อันเป็นการยืนยันอย่างชัดแจ้งว่า เทอมนี้มีการใช้กันมากขึ้นในศตวรรษที่ 17⁵

ถึงตรงนี้ได้ข้อสรุปว่า คำว่า เจตน์จำนงร่วม และ เจตน์จำนงเฉพาะ เริ่มถูกใช้ใน ศตวรรษที่ 17 ถึงแม้ว่าจะยังไม่เต็มที่และเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับทางศาสนาอยู่ก็ตาม แต่ก็ เป็นจุดเริ่มต้นได้ว่า มันได้ปรากฏและเผยแพร่ในชวงนั้น

มาพิจารณางานเขียนของนักปรัชญาชีกท่านหนึ่งซึ่งเชื่อกันว่าเป็นของแท้และทำให้ได้ ข้อสรุปว่า คำว่า เจตน์จำนงร่วม (general will) ถูกศึกษาและกล่าวถึงในศตวรรษที่ 17 จริง โดย ถูกศึกษาย้อนกลับไปที่ 1650 เป็นอย่างน้อย (ที่จริงแล้ว คำว่า เจตน์จำนงร่วม นี้ถูกพบในงานบาง ชิ้นของ Amauld บ้างแล้ว ในงานเขียนเรื่อง Premiere Apologie pour Monsieur Jansenius

นักปรัชญาและนักศาสนาชาวสเปนชื่อเต็มว่า Francisco Suarez ,1548-1617,เกิดที่ เมืองกรานาดา แนวความคิดได้รับอิทธิพลจาก St.Thomas Aquinas, ข้อมูลจาก The Encarta Concise Encyclopedia ,อ้างแล้ว, key word "suarez"

นักปรัชญาชาวเยอรมันมีชื่อเต็มว่า Gottfried Wilhelm Baron von Leibniz ,1646-1716 มีความรู้หลายแขนงไม่ว่าจะเป็นคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ กฎหมาย ประวัติศาสตร์ และเคยมี ตำแหน่งทางการทูตด้วย สร้างระบบแคลคูลัสก่อนนิวตัน แต่ผลงานถูกเผยแพร่ทีหลัง ,ข้อมูลจาก www.trincoll.edu/tj/philo/philis/leibniz.html

นักปรัชญาชาวฝรั่งเศส ชื่อเต็มว่า Antoine Amauld เกิดเมื่อ 6 ก.พ.1612 ที่กรุงปารีส และเสียชีวิตเมื่อ 6 ส.ค.1694 ที่กรุงบรัสเซลส์ ,เบลเยียม จบปริญญาเอกด้านศาสนวิทยา ข้อมูลจาก Internet:<http://mat520.unime.it/history/Mathematic/Amauld.html> ,Rice University,USA

⁵ Patric Riley, The General will before Rousseau, Political Theory Vol.6 No.4 (Beverly Hills :Sage Publication,1978) p.486

(Paris,1644) แต่ไม่เด่นชัดมากนัก)⁶ งานเขียนนั้นได้แก่ *Ecrits sur la Grace*⁷ ของ Pascal ซึ่งในช่วงแรกของเวลานั้นวิเคราะห์กันว่า มีนัยแฝงทางการเมืองอยู่ด้วย เพราะ Pascal ใช้มันในการพิจารณาว่า พระเจ้าได้ให้ความเมตตาเพียงพอสำหรับการช่วยเหลือวิญญาณมนุษย์ต่อบรรดาผู้ซึ่งสร้างคุณความดีเท่านั้น หรือว่า พระเจ้าให้สิ่งนี้โดยเจตน์จำนงอันเบ็ดเสร็จและไร้ขอบเขตจำกัด (absolute will) ของพระเจ้าที่ท่านสามารถจะลงโทษมนุษย์หรือช่วยเหลือมนุษย์คนใดก็ได้แนวความคิดเกี่ยวกับเจตน์จำนงอันเบ็ดเสร็จเด็ดขาดโดยไม่มีเกณฑ์ที่แน่นอน (the arbitrary absolute will) ซึ่งหมายถึงพระเจ้าสามารถจะทำหรือคิดอย่างไรก็ตามอำเภอใจของพระเจ้านี้ Pascal ได้มาจากการสัมพันธ์กับพวกนิยมลัทธิคาลวิน (Calvinism) ซึ่งเป็นกลุ่มลัทธิที่เทอดทูนพระเจ้าอย่างมากเนื่องจากการกระทำของพระเจ้าไม่ว่าพระเจ้าจะคิดหรือทำอย่างไรก็ถือว่าเป็นเรื่องที่ต้องต้องเสมอ และ Pascal กล่าวว่ แนวความคิดเช่นนี้เป็นเรื่องที่เกิดความเสียหายต่อพระเจ้าและทำให้ไม่ได้รับความเชื่อถือจากมนุษย์

ส่วนแนวความคิดเกี่ยวกับเจตน์จำนงร่วม (general will) เขากล่าวถึงกฎเกณฑ์ของ St. Augustine ผู้ซึ่งเชื่อว่า ก่อนการเกิดเป็นมนุษย์ของอาดัมนั้น พระเจ้ามี เจตน์จำนงร่วม (general will) ที่จะช่วยเหลือมนุษย์ทุกคน แต่หลังจากนั้นแล้ว พระเจ้ามีเจตน์จำนงแบบผสมบูรณเบ็ดเสร็จซึ่งพระเจ้าใช้ตามอำเภอใจพระองค์โดยไม่มีเกณฑ์ที่แน่นอน อันเกิดจากความสงสัยว่า มนุษย์บางคนเท่านั้นที่ยังจะได้รับการช่วยเหลือจากพระเจ้าแม้ว่าพวกเขาจะไม่ได้สร้างคุณความดีเลยก็ตาม และ Pascal ได้สนับสนุนข้อสรุปอันเป็นของ St. Augustine นี้ ส่วนพวก Calvinist ซึ่งได้กล่าวข้างต้นแล้วว่าเป็นพวกที่ปฏิเสธว่า พระเจ้าเคยมีเจตน์จำนงร่วม (general will) ที่จะช่วย

⁶ จากหนังสือ *Oeuvres de Messire Antoine Amauld* (Paris,1778), Vol.16 ,p.185
อ้างใน Patric Riley, *The General will before Rousseau*, *Political Theory* Vol.6 No.4 (Beverly Hills :Sage Publication,1978) p.512

⁷ Patric Riley, *The General will before Rousseau*, *Political Theory* Vol.6 No.4 (Beverly Hills :Sage Publication,1978) p.486

* นักคิดชาวฝรั่งเศสชื่อเต็มว่า Blaise Pascal มีความรู้เกี่ยวกับคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เป็นอย่างดี,(1623-1662), ข้อมูลจาก internet:
<http://members.aol.com/KatharenaE/private/Philo/Pascal.html>

เหลือมนุษย์ทุกคน แม้ว่าจะก่อนการเกิดเป็นมนุษย์ของอาดัมก็ตาม ซึ่งการเริ่มต้นความคิดอันไม่เข้าทำนี้ Pascal กล่าวว่า เป็นการทำลายความคิดทั่วไปอย่างสิ้นเชิง

สำหรับอีกกลุ่มหนึ่งคือพวก Pelagians ซึ่งยึดถือความคิดว่า พระเจ้ามีเจตน์จำนงร่วม (general will) ที่จะช่วยเหลือมนุษย์ทุกคนและเจตน์จำนงร่วม (general will) อันนี้ก็ยังมีอยู่แม้ว่า หลังเหตุการณ์การเกิดเป็นมนุษย์และการทำบาปของอาดัมก็ตาม ก่อนการเกิดเป็นมนุษย์ของอาดัมไม่ใช่ปัญหาว่าพระเจ้ามีเจตน์จำนงร่วมหรือไม่ แต่หลังการเกิดของอาดัมซึ่งกลุ่มนี้ยืนยันว่าพระเจ้ายังคงมีเจตน์จำนงร่วมโดยไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากพระเจ้าได้ส่งพระคริสต์มายังโลกเพื่อช่วยเหลือวิญญานมวลมนุษย์ทุกคนอันแสดงให้เห็นถึงเจตน์จำนงร่วมของพระเจ้าที่จะช่วยเหลือมนุษย์ทุกคนแม้หลังการทำบาปของอาดัมก็ตาม เป็นการเริ่มต้นความคิดในทางตรงกันข้ามกับพวกลัทธิคาลวิน (Calvinist) และเป็นการนำพระเจ้าออกห่างจากเจตน์จำนงอันสมบูรณ์และเด็ดขาด (absolute will) Pascal กล่าวว่า มีพวกนิยมแนวความคิดของอ็อกัสติน (Augustinianism) เท่านั้นที่ได้เชื่อมเอาความคิดเจตน์จำนงร่วม (general will) ก่อนการเกิดเป็นมนุษย์ของอาดัมและเจตน์จำนงอันเบ็ดเสร็จ (absolute will) หลังการเกิดเป็นมนุษย์ของอาดัมเข้าด้วยกัน อันเป็นการบรรลุความสมดุลที่แท้จริงระหว่างความผิดพลาดของการยอมรับพระเจ้ามากเกินไป (Calvinist) กับความผิดพลาดที่ยอมรับมนุษย์มากเกินไป (Pelagian)

แม้ว่า Pascal จะได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่เริ่มใช้คำเจตน์จำนงร่วมอย่างชัดเจน แต่เขาก็ใช้แนวความคิดในเรื่องเจตน์จำนงร่วม (general will) เพียงไม่กี่ครั้ง สำหรับแนวความคิดเรื่องเจตน์จำนงเฉพาะ (particular will) ไม่ปรากฏให้เห็นเลยในงานเขียน Ecrits sur la Grace ของเขา แต่ในงานเขียนเรื่อง Pense'es, Pascal ได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องเจตน์จำนงเฉพาะ (particular will) ในรูปแบบหนึ่งซึ่งถ้าไม่สังเกตจะไม่รู้สึกว่าเขาใช้และทำให้นึกถึงการใช้เทอมนี้ของรุสโซ เขาใช้คำเจตน์จำนงในงานเขียนของเขาว่า "เจตน์จำนงนั้นไม่เคยเป็นไปตามแนวความคิด ทั้งๆที่มันควรจะเป็นศักยภาพของทุก ๆ สิ่งของมันควรจะเป็นอย่างก็ตาม" Pascal ยังเชิญชวนให้ผู้อ่านจินตนาการถึงร่างกายมนุษย์ที่เต็มไปด้วยส่วนต่าง ๆ ของการคิด

"จินตนาการว่าร่างกายเต็มไปด้วยส่วนความคิดต่าง ๆ... ถ้าเท้าและมือทั้งสองมีเจตจำนงเฉพาะ มันจะไม่อยู่ในคำสั่งยกเว้นเจตน์จำนงเฉพาะที่ว่ามันพ่ายแพ้หรือยอมจำนนต่อเจตน์จำนงทั่วไป ซึ่งควบคุมองค์ร่างกายอยู่ พิจารณาร่างนอกในส่วนของเท้าและมือ มันคือความไร้ระเบียบและไม่มีความสุขเนื่องจากมันไม่ได้ปฏิบัติ

ตามเจตน์จำนงของมันเอง แต่ในเจตน์จำนงองค์ความดีของร่างกาย แล้วซึ่งเป็นภาพรวมแล้ว มันเหมือนมีเจตน์จำนงที่ดีในตัวมันเอง...ถ้าทำใจของเราไม่รับรู้ต่อความเป็นจริงว่ามันคือส่วนหนึ่งของร่างกายหรือมีองค์ร่างกายที่มันต้องพึ่งพาอาศัยอยู่ และมันรู้เพียงเรื่องของการรักต่อตัวเอง แต่ถ้าต่อมามันกลับมารับรู้ว่ามันเป็นส่วนหนึ่งของร่างกายที่มันอาศัยอยู่ มันจะเกิดความสับสนและเสียใจเกี่ยวกับชีวิตที่ผ่านมาของมันว่ามันเป็นสิ่งที่ไร้ประโยชน์ต่อร่างกายที่มีความสำคัญต่อมัน”⁸

และยิ่งเกิดความกระจ่างไปอีกว่า องค์ร่างกายที่เขาได้เขียนข้างต้นนั้น เขาไม่ได้คิดถึงเพียงแค່ร่างกายของมนุษย์ตามธรรมชาติเท่านั้น แต่เป็นองค์ร่างกายในภาพกว้างซึ่งหมายถึงสังคมหรือรัฐ (อันรวมถึงองค์รวมการเมืองด้วย) จากที่เขาได้กล่าวอีกต่อไปว่า

“เราต้องปรับเปลี่ยนไปสู่ความทั่วไป การนิยมตัวเองคือจุดเริ่มต้นของความไร้ระเบียบทั้งหมด ไม่ว่าจะในสงคราม, ในนโยบาย, ในทางเศรษฐกิจ หรือในร่างกายมนุษย์ และสิ่งนี้เกิดขึ้นจะทำให้เจตน์จำนงมีความเสื่อมลง”⁹

แต่ความเสื่อมนี้สามารถที่จะผ่านพ้นไปได้ถ้าเราจำไว้ว่า “สมาชิกของชุมชนทั้งเมืองและสภาวะธรรมชาติได้ปรับตัวเองไปสู่องค์ความดีของร่างกาย (the good of body)” ซึ่งมวลสมาชิกสามารถยืนอยู่เหนือความไม่ยุติธรรมของการสนใจและหมกมุ่นต่อตนเอง (self-absorption) และเพื่อที่ให้เกิดความแน่ใจ การปรับเปลี่ยนไปสู่เจตน์จำนงอันสูงสุดนั้นจะเกิดความสำเร็จได้ Pascal

⁸ Pascal, *Ecrits sue la Grace*, in *Oeuvres de Blaise Pascal*, Vol. 11 p.133 อ้างใน Patric Riley, *The General will before Rousseau. Political Theory Vol.6 No.4* (Beverly Hills :Sage Publication, 1978) p.487

⁹ Pascal, *Pense'es*, in *Oeuvres de Blaise Pascal*, Vol. 2 p.381 อ้างใน Patric Riley, *The General will before Rousseau. Political Theory Vol.6 No.4* (Beverly Hills :Sage Publication, 1978) p.488

บอกว่าต้องผ่าน “ความเมตตาที่ไม่สมควรได้รับ” (unmerited grace) ซึ่งน่าจะหมายถึงการกระทำ, ความคิดที่มีเสรี และความเสมอภาคของมนุษย์ โดยที่ไม่มีใครมีสิทธิพิเศษที่จะรับความเมตตาจากพระเจ้า แต่ในขณะที่รูสโซบอกร่าต้องผ่าน “การศึกษา” (education) โดยรูสโซกล่าวว่า การศึกษาทำให้เจตน์จำนงของปัจเจกชนมีเสรี ความคล้ายอันนี้เป็นสิ่งที่ชัดเจนถ้ามีการสังเกตด้วยเหตุนี้เกือบหนึ่งศตวรรษก่อนสมัยรูสโซ ผู้อ่าน Pascal ก็สามารทที่จะเรียนรู้ได้เหมือนกันว่า เจตน์จำนงเฉพาะ (particular will) คือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความไร้ระเบียบ (disorder) และ ความรักตนเอง (self-love) ซึ่งถ้าไม่ปรับเปลี่ยนตัวเองไปสู่ความเป็นทั่วไปแล้ว จะเกิดความไม่ยุติธรรมและความเสื่อมในที่สุดอันเป็นแนวทางที่รูสโซใช้ในแนวความคิดทางการเมืองของเขาในเวลาต่อมานั้นเอง

จะเห็นว่าแนวความคิดของ Pascal ในเรื่องเจตน์จำนงร่วมนั้นเริ่มจะมีนัยความคิดทางการเมืองแฝงอยู่ด้วย เพราะ Pascal กล่าวว่าหากไม่ปรับเปลี่ยนตัวเองไปสู่ความเป็นเรื่องทั่วไปแล้ว จะนำมาซึ่งความเสื่อมทั้งหมดไม่ว่าจะในทางนโยบายและเศรษฐกิจ หรือแม้แต่ในทางสงคราม ซึ่งทั้งสามทางนี้ล้วนเป็นปัจจัยหลักของรัฐและการเมืองแทบทั้งสิ้น และยังกล่าวอีกว่ามวลสมาชิกไม่ว่าจะในชุมชนเมืองหรือในธรรมชาติจะต้องปรับเปลี่ยนไปสู่ความทั่วไปจึงจะพ้นจากความเสื่อม Pascal ไม่ได้พูดถึงความเสื่อมของร่างกายเท่านั้น แต่เขาพูดถึงความเสื่อมของสังคมเลยทีเดียว ที่สำคัญเราจะเห็นความคล้ายกันของแนวความคิดในเรื่องเจตน์จำนงร่วมและเจตน์จำนงเฉพาะของ Pascal เมื่อเปรียบเทียบกับของรูสโซ โดยเฉพาะผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหากไม่มีเจตน์จำนงร่วม หรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหากมีเจตน์จำนงเฉพาะ

แต่คำอธิบายที่ดีที่สุดเกี่ยวกับแนวความคิดของเจตน์จำนงร่วม (general will) และเจตน์จำนงเฉพาะ (particular will) ซึ่งทำให้ความคิดเหล่านี้ประกอบกันขึ้นมาและเป็นหลักของปรัชญาทั้งหมด โดยไม่ใช่คำที่สลับไปมากับคำอื่นที่ยืมมาจากทฤษฎีทางศาสนวิทยา (Scholastic theology) อีกต่อไปคืองานเขียนเรื่อง *Traite de la Nature et de la Grace* (1680) ของ Malebranche งานชิ้นนี้ Leibniz เรียกว่า “คุณค่าแห่งการยอมรับ” (admirable) เป็นหนึ่งในงานที่ได้รับการกล่าวขวัญมากในช่วงเวลานั้น มันเป็นที่ชื่นชอบและนิยมมาก อีกทั้งได้รับการ ปก

นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสชื่อเต็มว่า Niclolas Malebranche เกิดที่ปารีส ,1638-1715, นักคิดที่มีอิทธิพลต่อเขาคือAugustineและ Plato, ข้อมูลจาก
Internet:www.orst.edu/instruct/phil302/philosopher/malbranche.html

ป้องกัน Bayle ในงานเขียนของเขาชื่อ Nouvelles de la Re'publique des Lettres แต่งงานเขียนของ Malebranche เรื่องนี้ก็ได้ถูกโจมตีจาก Arnauld ในงานเขียนเรื่อง Re'flexions Philosophiques et The'ologiques sur le Nouveau Systeme de la Nature et de la Grace (1685) และถูกโจมตีจาก Fontenelle ในงานเขียนเรื่อง Doutes sur le Systeme Physique des Causes Occasionnelles (1686) จาก Bossuet ในงานเขียนเรื่อง Oraison Funebre de Marie-Therese d'Autriche (1683) ส่วน Malebranche หลังจากที่ได้ถูกโจมตีจากนักปรัชญาหลายท่านตามที่ได้กล่าวไปแล้วก็ได้ปกป้องงานเขียนของเขาด้วยผลงานที่ปรากฏต่อสาธารณชนจำนวนมากโดยตอบโต้ Arnauld และ Fontenelle และในช่วงปี 1710 Leibniz ผู้สนับสนุนแนวความคิดของ Malebranche ก็ได้อุทิศผลงานหลายบทในเรื่อง Theodicee เพื่อช่วยปกป้อง general will ของ Malebranche อีกด้วยเช่นกัน¹⁰

ที่กล่าวมาจะเห็นว่า แนวความคิดเกี่ยวกับเจตนารมณ์ร่วม (general will) และเจตนารมณ์เฉพาะ (particular will) ถูกกล่าวถึงอย่างมากในงานเขียนที่ปรากฏต่อสาธารณะของนักคิดที่มีชื่อเสียงอย่างเช่น Pascal , Malebranche, Arnauld, Bayle, Bossuet, Fontenelle และ Leibniz ในช่วงเวลาปี ค.ศ.1670-1715 ซึ่งเป็นศตวรรษที่ 17 - 18 ในขณะนั้น จึงเป็นการยากที่จะพูดว่า

* นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสชื่อเต็มว่า Pierre Bayle, 1647-1706, งานเขียนที่รู้จักได้แก่ Divers Thought on the Comet of 1680, ข้อมูลจาก [The Encarta Concise Encyclopedia](#) , อ้างแล้ว, key word "bayle"

* นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสชื่อเต็มว่า Bernard le Bouyer de Fontenelle, 1657-1757, เกิดที่ฝรั่งเศส, ข้อมูลจาก internet ดูได้ที่ <http://av.yahoo.com> , keyword "fontenlle"

* นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสชื่อเต็มว่า Jacques-Benigne Bossuet เกิด 27 ก.ย. 1627 เสียชีวิตเมื่อ 12 เม.ย. 1704. ข้อมูลจาก [Catholic Encyclopedia](#) ดู internet : <http://www.knight.org/advent/>, ดูนามตัวอักษร "j"

¹⁰

Patric Riley, [The General will before Rousseau, Political Theory Vol.6 No.4](#)

(Beverly Hills :Sage Publication, 1978) p.488

คำเหล่านี้เกิดขึ้นในสมัยรุสโซ และ ตีเตโร คำถามมีอยู่ว่า จุดเริ่มต้นของแนวความคิดเหล่านี้มีรายละเอียดทางการเมืองหรือมีนัยทางการเมืองอยู่หรือไม่? และมีได้อย่างไร?

นักปรัชญาปัจจุบัน Patric Riley ได้ศึกษาและกล่าวว่าในการอธิบายความในงานเขียนเรื่อง *Traite de la Nature et de la Grace* เห็นทันทีว่า Malebranche ไม่ได้กล่าวถึงเจตน์จำนงร่วม (general will) ของพระเจ้าในลักษณะเป็นบางสิ่งบางอย่างที่จำกัดอยู่ในทางศาสนวิทยา หรือคำถามเกี่ยวกับความกรุณาของพระเจ้า (grace) และครวมดี (merit) เท่านั้น แต่เขาตั้งใจที่กล่าวถึงเจตน์จำนงร่วม (general will) ในลักษณะเป็นบางสิ่งบางอย่างอันเป็นการเปิดเผยการปฏิบัติการของพระเจ้าทั้งหมดในขอบเขตของธรรมชาติมากเหมือนกับในขอบเขตของความกรุณาของพระเจ้า Malebranche อ้างว่า “พระเจ้าทรงกระทำการโดยเจตน์จำนงร่วม (general will) ในลักษณะเป็นผลลัพธ์ของกฎทั่วไป (consequence of general law) ซึ่งพระเจ้าได้สร้างมันขึ้นมาเอง” และเขายังกล่าวอีกด้วยว่า “กฎทั่วไปซึ่งพระเจ้าได้สร้างขึ้นมานั้นสร้างขึ้นเพื่อก่อตั้งและรักษาไว้ซึ่งงานของพระองค์ด้วยวิธีการที่ง่ายที่สุด ด้วยการกระทำที่มีรูปแบบเสมอ คงที่ มีคุณค่าอย่างสมบูรณ์ของความฉลาดอันไร้ขอบเขตและมีคุณค่าอย่างสมบูรณ์ของเหตุผลแบบสากล” พระเจ้าในภาพลักษณ์นี้ “ไม่ได้กระทำการทั้งหมดด้วยเจตน์จำนงเฉพาะ ด้วยความไร้กฎเกณฑ์ ตามอำเภอใจ และด้วยความฉลาดที่จำกัด”¹¹

สรุปได้ว่า สำหรับ Malebranche แล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำของพระเจ้าหรือแม้กระทั่งความเป็นไปของธรรมชาตินั้นเกิดจากการที่พระเจ้าได้กำหนดกฎหรือหลักการทั่วไปของสรรพสิ่งก่อน และเพื่อที่จะสร้างกฎทั่วไป และเพื่อที่จะเลือกวิธีการที่ง่ายที่สุด ซึ่งอยู่ในเวลาเดียวกันอันเป็นช่วงเวลาสมบูรณ์ที่สุดคือหนทางหนึ่งของการกระทำอันทรงคุณค่าของพระเจ้า ซึ่งความฉลาดของพระองค์ไม่มีขอบเขตจำกัด เขายังยืนยันอีกว่า อีกนัยหนึ่งแล้ว “การกระทำโดยเจตน์

11

Malebranche, *Traite de' la Nature et de la Grace*, in *Oeuvres de Malebranche*, Vol.5, pp.147-148 อ้างใน Patric Riley, *The General will before Rousseau*, *Political Theory* Vol.6 No.4 (Beverly Hills :Sage Publication, 1978). p.489

จำนงเฉพาะได้แสดงถึงความฉลาดอันจำกัดซึ่งไม่สามารถตัดสินผลลัพธ์หรือผลพวงอันเกิดจาก เหตุผลที่ไม่สมบูรณ์ได้”¹² ซึ่งเหมือนกับผลลัพธ์ในการกระทำโดยเจตน์จำนงเฉพาะที่รุสโซอธิบาย

เกี่ยวกับข้ออ้างของ Malebranche แม้ว่าโดยหลักทั่วไปแล้วจะเกี่ยวข้องกับเรื่อง ศาสนาวิทยา แต่ก็บรรจุนัยอันซึ่งสามารถอ่านแล้วมีความหมายในทางการเมืองได้เช่นกันที่ ชัดเจนที่สุดได้แก่ เจตน์จำนงร่วม (general will) ได้เปิดเผยตัวเองออกมาในกฎทั่วไป (general law) ตามที่ได้กล่าวไปแล้ว ซึ่งมีความสมบูรณ์และทรงคุณค่าของความฉลาดอันไร้จำกัด ในขณะที่เจตน์จำนงเฉพาะ (particular will) เป็นสิ่งที่จำกัด ไม่ฉลาด และไร้กฎเกณฑ์ จะเห็นว่า เทอมเหล่านี้ ก็ไม่แตกต่างอะไรกับการอธิบายของรุสโซเรื่องเจตน์จำนงร่วม (general will) และ เจตน์จำนงเฉพาะ (particular will) ในงานเขียนเรื่องสัญญาประชาคม ซึ่งรุสโซได้ใช้อย่าง ชัดเจนว่า เจตน์จำนงร่วมคือรูปแบบของกฎทั่วไปไม่เคยปฏิบัติกรในเรื่องเฉพาะ อย่งไรก็ตาม เราต้องไม่กระโดดไปสู่ข้อสรุปซึ่งยังไม่ถึงเวลาอันควรอันเกิดมาจากการตีความและการ เปรียบเทียบของเรา เพราะในบางโอกาส Malebranche ก็ทำให้ข้ออ้างของเขามีความหมายใน ทรรศนะที่ออกมาอย่างชัดเจนมากกว่านี้โดยที่เราไม่ต้องมาตีความหรือเปรียบเทียบด้วยซ้ำ โดยเฉพาะในความพยายามของเขาต่อการตัดสินการกระทำของพระเจ้าผ่านเจตน์จำนงทั่วไป เขา กล่าวว่

“ ถ้าฝนยังตกลงบนพื้นดิน ถ้าพระอาทิตย์ยังให้ความร้อน ต่อสรรพสิ่ง...ถ้าเด็กที่เกิดมามีอาการไม่ครบสามสิบสองและถ้าไม่มี หัว เหล่านี้ไม่ใช่เพราะพระเจ้าต้องการให้เกิดขึ้นด้วยเจตจำนง เฉพาะ แต่มันเกิดขึ้นเพราะพระเจ้าทรงสร้างกฎทั่วไปสำหรับการสื่อสารของการเคลื่อนไหว (communication of motion) ซึ่งผลของมัน คือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นธรรมดา”¹³

¹² Malebranche, Traite de' la Nature et de la Grace, in Oeuvres de

Malebranche, Vol.5.,p.166 in Patric Riley,Ibid,p.489

¹³ Malebranche, Traite de' la Nature et de la Grace,p.32 in Patric

Riley,Ibid,p.490

กฎทั่วไปสำหรับการสื่อสารของการเคลื่อนไหวนี้ น่าจะหมายถึงกติกาทั่ว ๆ ไปสำหรับสรรพสิ่งทั้งมวลอันแสดงให้เห็นว่าพระเจ้าพยายามที่จะเชื่อมโยงสรรพสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมีกฎเกณฑ์ ในความคิดของ Malebranche กล่าวได้ว่า พระเจ้าไม่ได้ทรงกระทำการตามอำเภอใจ และผ่านความโง่เขลา ในการปล่อยให้เด็กที่อาการไม่ครบสามสิบสองประการเกิดขึ้นมาดูโลกหรือให้ผลไม้ที่ยังไม่สุกตกลงมานั้น “พระองค์ไม่ได้สร้างกฎของการสื่อสารของความเคลื่อนไหวเพื่อวัตถุประสงค์ในการได้มาซึ่งสัตว์ประหลาด หรือในการได้มาซึ่งผลไม้ตกก่อนที่มันจะถึงเวลาอันควร พระองค์สร้างกฎเหล่านี้มาเพราะว่าความสมบูรณ์ของสรรพสิ่งทั้งหลาย และไม่ใช่เพราะว่าความไม่สามารถผลิตด้วยแรกเริ่มของสิ่งเหล่านั้น (sterility)”¹⁴ บรรดาผู้ซึ่งอ้างว่าพระเจ้าควรกระทำผ่านเจตน์จำนงเฉพาะตามอำเภอใจของพระองค์ โดยการหยุดกฎธรรมชาติไว้ชั่วคราวถ้าการกระทำของมันเกิดมาโดยเป็นอันตรายต่อความดีหรือความบริสุทธิ์ หรือว่าพระองค์ควรให้ความกรุณาของพระองค์ต่อบรรดาผู้ซึ่งจะถูกช่วยเหลืออย่างแท้จริงด้วยความกรุณาเป็นเรื่องที่ไร้สาระ มันเป็นการผิดอย่างมหันต์หากละทิ้งกฎทั่วไปและเข้าใจว่าความฉลาดอันไร้ขอบเขตของพระเจ้าไม่มีคุณค่าเพื่อที่จะพบความเหมาะสมสมบูรณ์ระหว่างเรื่องเฉพาะของแต่ละสถานะและเจตน์จำนงเฉพาะที่เหมาะสมต่อเรื่องนั้น ๆ

ด้วยความคิดนี้หากพิจารณาอย่างโดยบังเอิญแล้ว แนวความคิดในทางศาสนวิทยาของเจตน์จำนงร่วมกำลังจะกลายมาเป็นความมีนัยทางการเมืองหากเราเปรียบเทียบการพิจารณากฎหมายสำหรับรัฐ ๆ ใดก็ตาม กฎหมายคือหลักปฏิบัติและกฎเกณฑ์ของสังคมนั้นจะต้องมีความเป็นทั่วไปโดยไม่ได้พิจารณาถึงกรณีใดกรณีหนึ่งโดยเฉพาะ ทั้งนี้ก็เพื่อความเป็นธรรมของประชาชนทุกคนที่อาศัยอยู่ในรัฐนั้น ในสัญญาประชาคมรุสโซกล่าวไว้ในบทเกี่ยวกับกฎหมายว่า “กฎหมายจะต้องมีลักษณะทั่วไปนั้น ข้าพเจ้าหมายถึงว่ากฎหมายจะต้องคำนึงถึงราษฎรในสรุปรวมและคำนึงถึงการกระทำทั่ว ๆ ไป ไม่เจาะจงบุคคลใดหรือการกระทำอันหนึ่งอันใดโดยเฉพาะ”¹⁵ เจตน์จำนงร่วมเผยตัวเองขั้นแรกในกฎทั่วไปซึ่งมีความเป็นเลิศและสมบูรณ์ และตอนนี้เจตน์จำนงซึ่งถูกแสดงในกฎเหล่านั้นคือความยุติธรรม ความยุติธรรมนี้ได้แก่การที่พระเจ้ากำหนดกติกากว้าง ๆ สำหรับสรรพสิ่งโดยไม่ได้พิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ มันเป็นการผิดที่เดียวที่จะ

¹⁴ Malebranche, Traite de' la Nature et de la Grace, p.32 in Patric Riley, Ibid.

¹⁵ Jean Jacque Rousseau, “สัญญาประชาคม”, จินดา จินตนเสรี, แปล เรียบเรียง, (บ.ปพิช จก., กรุงเทพฯ, 2517), ตอนที่ 2, บทที่ 6, หน้า 85

กล่าวว่า พระเจ้าควรจะสร้างเจตน์จำนงเฉพาะเพื่อให้เหมาะสมต่อแต่ละกรณี แม้ว่าความทั่วไปในเจตน์จำนงของพระองค์และในกฎของพระองค์จะหมายถึงความเมตตากรุณาที่ยากต่อการได้รับก็ตามซึ่งก็เปรียบได้กับเจตน์จำนงร่วมหรือความเป็นทั่วไปยากที่จะเกิดขึ้น Malebranche กล่าวว่าสนับสนุนว่า พระเจ้ารักความฉลาดของพระองค์มากกว่ารักมวลมนุษย์ และความฉลาดรอบรู้ของพระองค์ที่แสดงออกในกฎทั่วไปนั้น การปฏิบัติการณ์ของมันอาจจะมีผลลัพธ์ (เด็กประหลาด, ผลไม้สุกก่อนกำหนด) ซึ่งไม่ใช่ความตั้งใจของพระองค์เกิดขึ้นบ้าง แต่สิ่งเหล่านั้นไม่สามารถโยนไปสู่การกระทำตามอำเภอใจและความโง่เขลาของพระเจ้าได้ เช่นเดียวกับเจตน์จำนงร่วมซึ่งมีความเป็นทั่วไปและไม่ได้พิจารณาจากกรณีใดกรณีหนึ่งโดยเฉพาะ ความเป็นทั่วไปอาจยังผลเสียต่อกลุ่มบางกลุ่มได้ แต่ก็ไม่สามารถไปลงความเห็นหรือพิจารณาได้ว่า ความเป็นทั่วไปหรือกฎที่เป็นทั่วไปนั้นไม่ดีและไม่มีความยุติธรรม

จากแนวความคิดของ Malebranche, Patric Riley กล่าวว่าเสริมว่า ถ้า Malebranche ให้มุมมองเจตน์จำนงร่วมของพระเจ้าในลักษณะการเกิดผลแห่งความฉลาดรอบรู้และกฎแห่งความยุติธรรมแล้ว งานเขียนของเขาเรื่อง the Traite de la Nature et de la Grace ยิ่งแสดงออกถึงนัยทางทฤษฎีเชิงลึกซึ้งไปอีก จากความเหมือนกันและกรรเปรียบเทียบในสิ่งซึ่งเขาตีระหว่างอาณาจักรบนโลกที่มีการปกครองที่ดีกับสิ่งที่พระเจ้าสร้างอันมีการปกครองที่ดีเหมือนกัน 16 Malebranche เริ่มต้นด้วยข้ออ้างเกี่ยวกับเจตน์จำนงที่เต็มไปด้วยปัญญาและเจตน์จำนงที่ไร้ซึ่งปัญญาว่า

“ยิ่งตัวแทนหรือผู้กระทำมีปัญญา ก็ยิ่งทำให้เจตน์จำนงของเขาแผ่กระจายมากขึ้นไปอีก จิตใจที่มีคับแคบยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ได้ทุกชั่วขณะ และเมื่อเขาต้องการที่จะจัดการเรื่องหนึ่งเรื่องใด เขาก็ใช้วิธีการหลาย ๆ วิธี ซึ่งบางวิธีในจำนวนนั้นให้ประโยชน์เสมอ แต่จิตใจที่กว้างและรู้แจ้งแล้ว จะเปรียบเทียบและให้ความสำคัญต่อ

ทุกสิ่ง เขาจะไม่กำหนดแผนการณ์ไว้แต่ด้วยความรู้ที่เขามีวิธีที่จะ
จัดการสิ่งทั้งหลายเหล่านั้น”¹⁷

หากพิจารณาอย่างเฉฉินๆ ในบทความข้างต้นนี้ เราจะเห็นความคล้ายในความคิดของรูสโซ
กล่าวคือ Malebranche กล่าวว่ามีปัญญาและความรู้เท่านั้นที่จะทำให้เจตน์จำนงที่ดีหรือ
เจตน์จำนงร่วมขยายมากยิ่งขึ้น ซึ่งถ้าเราเปรียบเทียบกับแนวความคิดของรูสโซ ซึ่งพยายามให้ทุก
คนได้รับการศึกษา ก็เนื่องมาจาก รูสโซเชื่อว่า การศึกษาจะทำให้ทุกคนมีปัญญา และจะนำมาซึ่ง
เจตน์จำนงที่ดีได้

แนวความคิดของ Malebranche เข้าสู่ความเหมือนทางการเมืองอย่างชัดเจนจากที่
เขากล่าวว่า “กฎหมายจำนวนมากในรัฐฯ หนึ่ง” ซึ่งคือการรวมกันของเจตน์จำนงเฉพาะมากมาย
นั้น “เป็นการแสดงถึงความเขี้ยบบคมและจิตใจที่กว้างของเหล่าบรรดาผู้สร้างมัน — และใน
การบัญญัติกฎหมายขึ้นมานั้น ให้ประสบการณ์ของความต้องการมากกว่าการมีวิสัยทัศน์อย่าง
ซาบซึ้ง” พระผู้เป็นเจ้าในฐานะผู้ออกกฎไม่มีข้อบกพร่องเหล่านี้เลย Malebranche กล่าว
อีกว่า “พระเจ้าไม่ได้เพิ่มเติมเจตน์จำนงของพระองค์ซึ่งคือกฎหลักของแผนงานพระองค์มากไป
กว่าความจำเป็น”¹⁸ พระองค์ต้องกระทำผ่านเจตน์จำนงร่วมและสร้างกฎเกณฑ์ที่มั่นคงและมี
ระเบียบด้วย “วิธีการที่ง่ายที่สุด” (the simplest means) บรรดาผู้ซึ่งต้องการให้พระเจ้ากระทำการ
โดยไม่ผ่านเจตน์จำนงร่วม แต่ให้ผ่านเจตน์จำนงเฉพาะนั้น คิดว่า พระเจ้าในทุกชั่วขณะกำลังสร้าง
สิ่งมหัศจรรย์ต่อความชอบของเขาทั้งหลาย พวกที่สนับสนุนความคิดนี้ได้เชิดชูความรักตัวเองซึ่ง
เกี่ยวข้องกับทุก ๆ สิ่ง ทุก ๆ อย่างในตัวของพวกเขาเอง และเปลี่ยนแปลงตัวเองไปสู่ความไม่รู้¹⁹

17

Malebranche, *Traite de' la Nature et de la Grace*, p.46 in PatricRiley, *ibid.*, p.491

18

Malebranche, *Traite de' la Nature et de la Grace*, p.46 in PatricRiley, *ibid.*, p.491

19

Malebranche, *Traite de' la Nature et de la Grace*, p.63 in PatricRiley, *ibid.*, p.491

มันเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่า ในช่วงเวลาเดียวกัน กลุ่มพวกที่มีความคิดตรงกันข้ามของ Malebranche โดยเฉพาะ Pierre Regis ได้คิดว่าแนวความคิดในเรื่องความยุติธรรมและเจตน์จำนงทั่วไปของพระเจ้าคือนัยทางการเมืองในทางที่ดี และคิดอีกว่า Malebranche นั้นเกิดความสับสนระหว่างการปกครองของพระเจ้าและการปกครองของมนุษย์ และทำให้ศาสนวิทยามีนัยทางการเมือง Regis ให้ข้อสังเกตว่า “ฉันจะไม่พูดว่าพระเจ้ากระทำการผ่านเจตน์จำนงร่วม หรือ เจตน์จำนงเฉพาะ เพราะว่าเจตน์จำนงทั้งสองชนิดนี้ไม่มีความเหมาะสมต่อสภาวะอันสมบูรณ์”²⁰

Regis กล่าวต่อไปอีกว่า “ถ้าพระเจ้ากระทำการผ่านเพียงเจตน์จำนงร่วม ก็จะหมายความว่า พระเจ้าตั้งใจที่จะให้สิ่งทั้งหลายเป็นเรื่องทั่วไปเท่านั้นโดยไม่มีเรื่องเฉพาะอยู่เลย เปรียบเหมือนกษัตริย์ที่ปกครองอาณาจักรโดยผ่านกฎทั่วไป ซึ่งพระองค์จะไม่มีอำนาจในการชี้แนะหรือชี้นำราษฎรแต่ละคนเลย” กษัตริย์ที่ต้องการศักยภาพทางการเมืองเพิ่มขึ้นเท่านั้นที่กลับมาใช้กฎทั่วไป (general law) และเจตน์จำนงร่วม แต่ “พระเจ้าไม่สามารถมีเจตน์จำนงร่วม เพราะว่าเจตน์จำนงเหล่านี้ น่าจะเป็นความไร้ประสิทธิภาพในพระเจ้าซึ่งฉันไม่สามารถอธิบายคุณลักษณะพระองค์ได้”²¹ ดังนั้นพระเจ้าก็ควรปฏิบัติการณ์ผ่านเจตน์จำนงเฉพาะใช่หรือไม่? ถ้าคิดว่าพระเจ้าปฏิบัติการณ์ผ่านเจตน์จำนงเฉพาะก็ใช่จะดีไปกว่าการปฏิบัติการณ์ผ่านเจตน์จำนงทั่วไป เพราะจะมีความคิดต่อไปอีกว่า “ธรรมชาติของพระเจ้าประกอบไปด้วยเจตน์จำนงต่าง ๆ จำนวนมากเท่ากับสิ่งที่เป็นเฉพาะ ซึ่งพระเจ้าตั้งใจจะทำ ซึ่งแต่ละอย่างไม่สามารถผสมหรือเข้ากันได้ต่อความเรียบง่ายของพระเจ้า”²² ดังนั้น มันต้องเป็นว่า “พระเจ้ากระทำการด้วยเจตน์จำนงที่ง่าย อมตะ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมกันอย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้ และที่สำคัญทำทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นและควรจะเป็น”²³

²⁰ Pierre Regis, Cours Entier de Philosophie ou Systeme General selon les Principes de M.Descartes (Amterdam,1691),Vol.1, p.92 in Patric Riley,Ibid.,p.491

²¹ Ibid.

²² Ibid.,p.492

²³ Pierre Regis,p.93,Ibid.,p.492

Regis ไม่ได้แยกหรือชี้ชัดว่าพระเจ้ากระทำการใดๆ ผ่านเจตน์จำนงร่วมหรือเจตน์จำนงเฉพาะ เพราะเขากล่าวว่าเจตน์จำนงร่วมนั้นเป็นเจตน์จำนงที่นำมาซึ่งการไม่มีศักยภาพในการปกครอง โดยยกตัวอย่างการปกครองของกษัตริย์ที่ปกครองโดยใช้เจตน์จำนงร่วมและกล่าวว่า กษัตริย์ที่ต้องการศักยภาพทางการเมืองเพิ่มขึ้นเท่านั้นจึงหันมาพิจารณาเจตน์จำนงร่วมอันหมายถึงเดิมก่อนหันมาใช้เจตน์จำนงร่วมนั้นกษัตริย์ได้ใช้เจตน์จำนงอื่นมาก่อน เจตน์จำนงร่วมเป็นเพียงตัวเลือกเท่านั้นเองที่จะทำให้การปกครองสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ไม่ได้หมายความว่าเจตน์จำนงร่วมเป็นตัวหลักในการปฏิบัติการปกครอง แต่ครั้งจะใช้เจตน์จำนงเฉพาะก็อาจจะทำให้พระเจ้านั้นสูญเสียความเรียบง่ายในการปฏิบัติไปเนื่องจากจะมีความเฉพาะเป็นจำนวนมาก ฉะนั้นพระเจ้าจึงไม่ควรปฏิบัติการผ่านเจตน์จำนงร่วมหรือเจตน์จำนงเฉพาะแต่ควรผ่านเจตน์จำนงที่ Regis ได้ให้นิยามไว้นั่นเอง สิ่งที่เห็นได้ชัดเจตที่สุด ความคิดนี้คือว่า ความหมายของเจตน์จำนงร่วมเริ่มที่จะมีนัยหรือเริ่มที่จะมีการเปรียบเทียบกับความหมายในทางการเมืองมากขึ้น โดยการนำไปเปรียบเทียบกับกรปกครองของกษัตริย์ในแผ่นดินมนุษย์ สิ่งนี้น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ทอมเจตน์จำนงร่วมผันแปรมาเป็นคำที่มีความหมายในทางการเมืองได้ในที่สุด

Malebranche ได้ให้คำตอบสำหรับเรื่องนี้ ในบทที่ 7 ของ Meditations Chretiennes et Metaphysiques (1683) ซึ่งเป็นงานเขียนของเขา เขากล่าวว่า “เมื่อมีการกล่าวว่า พระเจ้าปล่อยให้ธรรมชาติเกิดความไร้ระเบียบ เช่น การเกิดเผ่าพันธุ์ของสัตว์ประหลาด การเสียชีวิตอย่างโหดร้ายของคนดี หรือ อะไรทำนองนี้” ต้องไม่คิดว่ามีธรรมชาติอันเป็นอิสระซึ่งพระเจ้าให้อำนาจของพระองค์โดยสามารถกระทำการใดอันเป็นอิสระจากพระเจ้าได้ เหมือนกับว่า กษัตริย์อนุญาตให้เหล่ารัฐมนตรีกระทำกร และปล่อยให้ความไร้ระเบียบเกิดขึ้นซึ่งพระองค์ไม่สามารถหยุดได้ ก็ไม่ได้หมายความว่ากษัตริย์ได้ให้อำนาจอันอิสระต่อรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่ง²⁴

พระเจ้าสามารถหยุดความไร้ระเบียบทั้งหมดได้ (ซึ่งกษัตริย์ไม่สามารถหยุด) โดยการกระทำผ่านความหลากหลายของเจตน์จำนงเฉพาะซึ่งแก้ไขความเลวร้ายที่เป็นเรื่องเฉพาะทั้งหมด แต่การกระทำในแนวทางนี้จะลดความเรียบง่ายในวิธีการของพระองค์ลง อย่าลืมว่าการแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่องๆ ไปนั้นเป็นเรื่องที่ยากและใช้เวลามากกว่าการพิจารณาแก้ไขเรื่องทั่วไป เพราะแต่ละเรื่องเฉพาะย่อมมีวิธีการแก้ไขและรูปแบบที่แตกต่างกันไป Malebranche ยังกล่าวอีกว่า

24

Malebranche, Me'ditations Chre'tiennes et Me'taphysiques, in Oeuvres de Malebranche, Vol. 10, p. 76 in Patric Riley, Ibid., p. 492

พระเจ้าทรงทำดีเพราะว่าพระองค์ต้องการให้งานของพระองค์เกิดความสมบูรณ์ และพระองค์อนุญาตหรือปล่อยให้ (มากกว่าที่จะทำ) ให้เกิดความเลวร้ายขึ้น ไม่ใช่เพราะว่า พระองค์มีเจตน์จำนงในทางบวกและทางตรงที่จะให้เกิดขึ้น แต่พระองค์ต้องการให้อากัปกิริยาและการกระทำของพระองค์เรียบง่าย มีระเบียบกฎเกณฑ์ที่แน่นอน ยุติธรรม มีรูปแบบ และมั่นคง เพราะว่าการปฏิบัติของพระองค์ทรงคุณค่าและมีบทบาทชัดเจน ด้วยเหตุนี้ในความคิดของ Malebranche แล้ว พระเจ้าสามารถที่จะปฏิบัติกรด้วยเจตน์จำนงเฉพาะก็ได้เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น แต่ที่พระองค์ต้องการกระทำผ่านเจตน์จำนงร่วมนั้น เพราะว่าการปฏิบัติให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติ เป็นกฎกติกาที่คงที่และมีลักษณะแห่งความเป็นเรื่องทั่วไป ไม่ใช่กระทำโดยการพิจารณาปัญหาเฉพาะในแต่ละกรณี ซึ่งสิ่งนี้อาจจะนำมาซึ่งความไม่ยุติธรรม และทำให้กฎหรือการกระทำของพระองค์ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน อันนำมาซึ่งข้อสรุปว่า การปฏิบัติกรของพระเจ้าซึ่งพระองค์ทรงกระทำผ่านเจตน์จำนงร่วมนั้นทำให้เกิดความยุติธรรม และก็ไม่ได้ทำให้เกิดความไร้ประสิทธิภาพ พระเจ้ามีเจตน์จำนงเฉพาะในบางสิ่งบางอย่างได้อย่างที่กล่าวไป แต่การกระทำผ่านเจตน์จำนงเฉพาะนั้นไม่ได้สร้างคุณค่าสำหรับพระเจ้าเลย จะเห็นว่าสิ่งที่พระเจ้ากระทำนั้นคือปัญหาของอำนาจว่าพระองค์มีอำนาจกระทำได้อหรือไม่ ? และสิ่งที่พระเจ้ามีเจตน์จำนงคือปัญหาของความฉลาดและความยุติธรรมที่ว่า พระองค์จะทำการไปนั้นผ่านเจตน์จำนงร่วมหรือ เจตน์จำนงเฉพาะ ?

มาถึงตรงนี้น่าจะพิจารณาเปรียบเทียบเจตน์จำนงร่วมของรูสโซกับเจตน์จำนงร่วมของพระเจ้าที่ Malebranche อธิบายแล้ว ค่อนข้างจะมีความชัดเจนแล้วว่า มีลักษณะที่เหมือนกันเป็นอย่างดี เจตน์จำนงร่วมคือกฎแห่งความทั่วไปมุ่งแก้ปัญหของภาพรวม มิใช่กฎหรือแนวความคิดเฉพาะที่มุ่งแก้ไขเฉพาะกรณีใดกรณีหนึ่ง และกฎแห่งความทั่วไปที่ว่านี้ ก็มีกรรมเรียบง่ายและยุติธรรม เพราะการพิจารณาถึงกฎหรือแนวความคิดแห่งความเป็นทั่วไปนั้นมิได้พิจารณาจากกรณีใดกรณีหนึ่ง

มีผู้วิจารณ์ต่อ Malebranche ซึ่งอ้างว่าเขาคิดถึงพระเจ้าโดยดูจากพฤติกรรมและอากัปกิริยาของกษัตริย์บนโลกมนุษย์เป็นต้นแบบ และคิดว่า Malebranche เริ่มต้นเรื่องผิด Amauld อ้างในงานเขียนของเขาเรื่อง Reflexions sur le Systeme de la Nature et de la Grace (1685) ว่า

“ไม่มีสิ่งที่ขัดแย้งเกิดขึ้นในสิ่งที่พระเจ้าตั้งใจโดยผ่านเจตน์
จำนงที่เบ็ดเสร็จและเจตน์จำนงเฉพาะ แต่ความขัดแย้งจะเกิดขึ้นใน

สิ่งที่พระองค์ตั้งใจแบบกว้าง ๆ โดยเจตน์จำนงเบื้องต้นแรก (antecedent will) เหมือนกับกษัตริย์ที่ดีมีความตั้งใจโดยผ่านเจตน์จำนงเบื้องต้นแรก (antecedent will) ว่าราษฎรของพระองค์ทุกคนจะต้องมีความเป็นอยู่อย่างมีความสุข และมาคิดผ่านเจตน์จำนงที่เป็นผล (consequent will) ภายหลังจากว่า พระองค์จะจัดการกับผู้ซึ่งทำลายความสงบสุขด้วยวิธีการที่รุนแรง”²⁵

ในความคิดของ Amauld ทฤษฎีของ Malebranche ในเรื่องความยุติธรรมทั่วไปนั้น เกิดความล้มเหลวจากข้อบกพร่องของเจตน์จำนงร่วมที่เน้นความเท่าเทียมและมีคุณธรรม จากข้อบกพร่องของกฎทั่วไป ของความฉลาด ความยุติธรรม และวิธีการที่ง่ายที่สุด สิ่งที่ถูกกล่าวไปนี้ในความคิดของ Amauld ไม่เท่ากัน และสิ่งที่ความฉลาดต้องการอาจจะไม่บรรลุผลด้วยวิธีการที่ง่ายที่สุด ไม่ว่าจะสำหรับพระเจ้าหรือสำหรับผู้ปกครองมนุษย์ก็ตาม²⁶

ที่จริงแล้ว งานวิจัยของ Amauld ที่ว่า ความทั่วไป (generality) ให้ความยุติธรรมอย่างไม่คงที่และมั่นคง มีความคล้ายคลึงกับข้อโต้แย้งที่ Aristotle* กล่าวไว้ใน Ethics แม้ว่าความไม่ชอบต่อ Aristotle และนำไปสู่ความไม่ชอบต่อ Aristotelianism ได้ทำให้เขาไม่เห็นข้อโต้แย้งนี้ก็ตาม ในงานเขียนเรื่อง Ethics , Aristotle กล่าวว่า ในขณะที่กฎหมายต้องการความทั่วไปหรือความเป็นสากล สิ่งนี้ไม่ใช่ผลที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง เขากล่าวว่า ทุก ๆ กฎหมายคือกฎแห่งความสากล แต่ก็มีหลายสิ่งซึ่งสมมติฐานทั่วไปไม่สามารถถูกทำให้เห็นจริงได้ Aristotle ยังกล่าวต่อไปอีกว่า ความทั่วไปที่มีมากจนเกินไปของความยุติธรรมเชิงกฎหมาย (legal justice) ต้องถูกแก้ไขผ่านหลักแห่งความยุติธรรมทั่วไป (equity) ซึ่งสัมพันธ์กับกรณีเฉพาะหลายกรณีและดีกว่าความยุติธรรมเชิงกฎหมาย (legal justice) และสิ่งเหล่านี้จะถูกยอมรับเป็นนิยามของคำว่า “หลักแห่ง

²⁵ Amauld, Reflexions Philosophiques et Theologiques sur le Nouveau Systeme de la Nature et de la Grace,p.198 in Patric Riley, Ibid.,p.492

²⁶ Patric Riley, Ibid.,pp.492-493

* นักปรัชญาที่ยิ่งใหญ่ชาวกรีกยุคศิษย์ Plato,384-322 BC,เป็นครูของพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช,ข้อมูลจาก The Encarta Concise Encyclopedia ,อ้างแล้ว,key word “aristotle”

ความยุติธรรม” (equity) เปรียบได้กับการแก้ไขกฎหมายในส่วนของความไม่สากลของมัน Aristotle กล่าวว่าผู้ใดก็ตามที่ยืนยันความยุติธรรมในรูปของกฎหมายอย่างหนักแน่นต่อบทสรุปของหลักแห่งความยุติธรรม คือผู้ที่เคร่งต่อกฎระเบียบในทางที่ไม่เข้าท่า ถึงแม้ว่าแนวความคิดแบบอริสโตเติลที่ว่า กฎทั่วไปคือความดีทั่วไป (ไม่เสมอไป) เท่านั้น จะสนับสนุนให้ Arnauld เกิดความได้เปรียบขึ้นมา แต่ Arnauld ก็ไม่ได้ยึดแนวทางของอริสโตเติล (ซึ่งก็ไม่ได้ยึดถือ Malebranche ด้วย) แต่ท้ายที่สุดบทวิจารณ์ของ Arnauld ก็นำ Malebranche ไปสู่ข้ออ้างที่ว่า โดยทั่วไปแล้ว พระเจ้ากระทำการโดยเจตน์จำนงร่วม ซึ่งพระองค์ไม่ใคร่กระทำการผ่านเจตน์จำนงเฉพาะ แต่การยอมรับโดยไม่เต็มใจก็เกิดขึ้นอย่างแคบ ๆ จนถึงความคิดของนักปรัชญาอีกท่านหนึ่งคือ Fenelon ที่ว่า ที่พระเจ้าไม่ใคร่กระทำการผ่านเจตน์จำนงเฉพาะนั้น คำว่า “ไม่ใคร่” คือข้อสังเกตที่ไม่กระจางชัดว่า อัตราความถี่ในการใช้ของเจตน์จำนงเฉพาะของพระเจ้าต้องสัมพันธ์กับสิ่งที่ “ความฉลาด” (wisdom) ต้องการ และกรณีนี้อาจจะเป็นเหตุผลว่าทำไม Malebranche จึงใช้แนวความคิดในเรื่องเจตน์จำนงร่วมอย่างอ้อม ๆ ²⁷

ด้วยแนวความคิดและการโต้ตอบของ Regis (แนวความคิดที่เปรียบกับการปกครองของกษัตริย์ว่ากษัตริย์ที่ต้องการศึกษาภาพเท่านั้นจึงพิจารณาใช้เจตน์จำนงร่วม) เกือบจะไม่ต้องพิจารณาเลยว่า งานเขียนเรื่อง *Traite de la Nature et de la Grace* ของ Malebranche นั้น โดยหลักหรือโดยประการแรกแล้วมีนัยทางการเมือง เราอาจจะประเมินได้ว่า อย่างน้อยที่สุดมันเป็นไปได้หรือไม่ที่ข้ออ้างในทางศาสนาของเขาเกี่ยวกับแบบปฏิบัติที่เต็มไปด้วยแนวความคิดแบบกึ่งการเมืองนี้จะพัฒนาไปสู่แนวความคิดทางการเมืองในผลงานของรูสโซและดิเดโร? เจตน์จำนงร่วมของ Malebranche อยู่ในรูปแบบของกฎทั่วไป (general law) (เช่นเดียวกับในแนวความคิดของดิเดโรและรูสโซ) ซึ่งเจตน์จำนงและกฎนั้นได้แสดงออกถึงความยุติธรรม มันคือความฉลาดและมันเป็นสิ่งที่คงที่ ในทางตรงกันข้าม เจตน์จำนงเฉพาะคือสภาพแห่งการไร้กฎ มันมีความหวังกับความมหัศจรรย์ (miracles) เพื่อสนับสนุนตัวมันเอง และมันยังแสดงออกถึงการรักตัวเอง และความไม่ฉลาด มาถึงตรงนี้ กรณีที่กล่าวมานี้ห่างไกลจากแนวความคิดของรูสโซอย่างไรเล่า?

แน่นอนที่เดียวข้ออ้างเบื้องต้นของ Malebranche คือนัยทางการเมืองในลักษณะที่ไม่มากนัก ในมุมมองที่ว่า การให้เหตุผลทั้งหมดของพระเจ้าคือนัยกึ่งการเมือง ด้วยเหตุนี้มันเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่า ในงานเขียนของ Malebranche เรื่อง *Traite de Morale* (1684) มีแนวความคิดเกี่ยวกับ

²⁷ Patric Riley, *Ibid.*, p.493

เจตน์จำนงร่วมและเจตน์จำนงเฉพาะเกิดขึ้นในรูปแบบทางศาสนาน้อย แต่มีรูปแบบเชิงปฏิบัติมาก ในผลงานชิ้นนี้ เปิดด้วยรายละเอียดอย่างสั้น ๆ ในเรื่องกฎทั่วไปและในเรื่องของเจตน์จำนงเฉพาะ Malebranche ให้ข้อสังเกตว่ากฎเกณฑ์ทั้งหมดของศีลธรรมขึ้นอยู่กับอย่างเบ็ดเสร็จสมบูรณ์กับวิธีการที่ “หัวใจของเราถูกสัมผัสด้วยความรู้สึกโดยเฉพาะเป้าหมายของเรา”²⁸ ความรู้สึกเหล่านั้นคือสภาวะของความรักในกฎเกณฑ์ (เชิงบวก) และการยึดมั่นต่อความรักตัวเอง (amour-propre) (เชิงลบ) ความรู้สึกเชิงบวกและความรู้สึกเชิงลบเหล่านี้แม้ว่าจะไม่ได้อธิบายความชัดเจนอย่างเป็นทางการโดย Malebranche ก็ตาม แต่ก็สามารถคิดได้ว่า กฎเกณฑ์หรือศีลธรรมของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับตัวมนุษย์เอง ซึ่งมนุษย์ก็มีทั้งผู้ที่มีความคิดที่ดี รักกฎเกณฑ์ และเห็นแก่ส่วนรวม (เชิงบวก) และก็มีมนุษย์ผู้ซึ่งเห็นแก่ตัวและรักตัวเอง (เชิงลบ) สามารถเปรียบเทียบกับความรู้สึกประเภทเดียวกันของรุสโซว์ว่า รุสโซว์ทราบดีว่ากฎเกณฑ์และศีลธรรมของสังคมนั้นขึ้นอยู่กับมนุษย์ในสังคมนั้น ๆ ดังนั้นรุสโซว์จึงต้องการสรรค์สร้างมนุษย์ที่ดีผ่านการศึกษานี้ ใน the Economie Politique โดยเฉพาะในเชิงลบเพราะรุสโซว์อ้างว่าความรักตัวเอง (amour-propre) คือกิจกรรมที่ไร้สาระอันซึ่งดูดซับเอาคุณธรรมทั้งหมดและสร้างชีวิตกับสภาวะของจิตใจที่แคบ และคุณธรรมนั้นเกิดจากการประกอบกันของเจตน์จำนงเฉพาะของคนไปสู่เจตน์จำนงร่วมของคน²⁹

มีอยู่ข้อความหนึ่งในงานเขียนเรื่อง Traite de Morale ซึ่งชวนให้นึกถึงผลงานของรุสโซว์เรื่องบทความแห่งความไม่เสมอภาค (Inegalite) มาก ในส่วนที่ 2 ของบทที่ 11 ของ Morale , Malebranche อ้างว่า “ในธรรมชาติของมนุษย์นั้น มนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน ถูกสร้างขึ้นโดยมีเหตุผล ความดีเท่านั้นซึ่งควรจะทำให้มนุษย์เกิดความแตกต่างกัน และเหตุผลจะเป็นตัวนำเรา”³⁰ แต่มนุษย์กลับไปขอขอบคุณต่อบาป “มนุษย์แม้ว่าโดยพื้นฐานจะมีความเท่าเทียมกัน แต่ไม่ได้สร้างสังคมระหว่างพวกมนุษย์เองบนพื้นฐานของความเท่าเทียมกันและภายใต้กฎเดียวของเหตุผลเดียวกัน การบังคับหรือกฎแห่งความโหดร้ายได้กลายมาเป็นผู้หญิงที่อยู่ในความควบคุม

²⁸ Malebranche, Traite de Morale (Lyon, 1697), Vol. 2, pp. 248ff., in Patric Riley, Ibid., p. 494

²⁹ Patric Riley, Ibid., p. 494

³⁰ Malebranche, Traite de Morale (Lyon, 1697), Vol. 2, pp. 188-189, in Patric Riley, Ibid., p. 494

(mistress) ท่ามกลางผู้ชาย กลายมาเป็นความทะเยอทะยานในมนุษย์บางคน เป็นความต้องการของมนุษย์อีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งได้บังคับให้ทุกคนละทิ้งพระเจ้าและเหตุผลสากล ทั้งกฎแห่งความบริสุทธิ์ และเลือกผู้ปกป้องที่เห็นตัวตนชัดเจนต่อต้านศัตรูที่จะมาทำร้าย”³¹

ถ้าเราเปลี่ยนบาป (sin) ของ Malebranche มาเป็นความต้องการครั้งแรกต่อทรัพย์สินของรูสโซ และเปลี่ยน กฎแห่งเหตุผล (law of reason) ของ Malebranche มาเป็นความรู้สึกของความเป็นมนุษย์ของรูสโซแล้ว เราจะได้ความเหมือนในเนื้อหาของข้อความนี้ในงานเขียนเรื่อง the Traite de Morale กับงานเขียนของรูสโซเรื่องบทความแห่งความไม่เสมอภาค (Inegalite) ความเท่าเทียมกันในธรรมชาติถูกทำลายโดยความทะเยอทะยานที่เต็มไปด้วยบาป และความต้องการ (กิเลส) ของมนุษย์บางกลุ่ม ซึ่งทำให้เกิดความจำเป็นว่ามนุษย์ต้องการผู้ปกป้องที่มีตัวตนอย่างชัดเจน (visible protector) ด้วยเหตุนี้ปรัชญาเชิงปฏิบัติทั้งหมดในแนวของ Malebranche สามารถมองหรือถูกมองว่าเป็นรูสโซอย่างไม่ต้องสงสัย³²

มันเพียงพอได้ว่า “สามารถถูกมอง” เพราะมันเกิดขึ้นจากพิจารณาการปรับเปลี่ยนทดแทนคำที่ยิ่งใหญ่และการแยกส่วนพิจารณาด้วยตัวของเราเองเพื่อที่จะได้แนวความคิดจาก Malebranche มาสู่รูสโซ แต่ความห่างจาก Malebranche มาถึงเรื่องเจตน์จำนงร่วมของดิเดโร อาจจะดูไม่ห่างมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับรูสโซ เจตน์จำนงร่วมของดิเดโรคือกฎทางศีลธรรมทั่วไป กฎแห่งการปฏิบัติ (rule of conduct) อันเกี่ยวข้องกับระหว่างคน หรือระหว่างคนกับสังคม หรือระหว่างสังคมด้วยกัน แต่เจตน์จำนงร่วมของรูสโซมีข้อจำกัดมากกว่าเล็กน้อย เพราะมันเป็นสิ่งสำหรับสังคมเฉพาะและใช้ภายในสังคมที่มีความเฉพาะอย่างสูงซึ่งไม่ใช่สำหรับเผ่าพันธุ์มนุษย์ทั้งหมด ดังนั้นกฎแห่งการปฏิบัติของดิเดโรจึงมีความเป็นนามธรรมมากกว่าซึ่งใกล้เคียงกับกฎของ Malebranche และเหตุผลของ Malebranche ใกล้เคียงต่อการกระทำของความเข้าใจอันบริสุทธิ์ของดิเดโร คำถามมีอยู่ว่า มันคือความบังเอิญอย่างชัดเจนหรือไม่ ? ที่ Malebranche สนับสนุนว่าเจตน์จำนงร่วมมาจากรูปแบบของกฎที่ใช้สำหรับสัตว์โลกทุกตัวตน (และไม่มีสัตว์โลกตัวตนใดควรจะยื่นกรานความมหัศจรรย์ในความชอบของพวกเขาอันหมายถึง

³¹ Malebranche, Traite de Morale (Lyon,1697),Vol.2,p.189, in Patric Riley,

Ibid.,p.494

³² Patric Riley, Ibid.,p.495

เจตนารมณ์เฉพาะ) และตีตราให้ความหมายคำว่ากฎ (ถูกกำหนดโดยเจตนารมณ์ร่วม) ในลักษณะ “ทำเพื่อองค์รวม และไม่ทำเพื่อคนหนึ่งคนใด”

ในผลงานชิ้นสุดท้ายของเขาเรื่อง *the Reflexions sur la Premotion Physique* ซึ่งได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในปีที่เขาเสียชีวิต (1715) Malebranche ได้พบโอกาสที่จะแสดงว่า ความคิดเกี่ยวกับเจตนารมณ์ร่วมและกฎทั่วไปของเขามีความหมายในทางการเมืองทั่วไปซึ่งถูกใช้ในการพิสูจน์ถึงความผิดพลาดในทฤษฎีเกี่ยวกับความยุติธรรมที่ขึ้นอยู่กับอำนาจอธิปไตย ตัวอย่างเช่น Hobbes มุมมองอย่างต่อเนื่องด้านแนวความคิดของฮอบส์ได้เพิ่มความเข้าใจในมองเตสกีเยอและรูสโซในเวลาต่อมา ผลงานเรื่อง *the Reflexions* คือคำอธิบายในผลงานเรื่อง *De l' Action de Dieu sur les Creatures* (1713) ของ Laurent Boursier บทใหญ่ของงานชิ้นนี้ Boursier พยายามที่จะพิสูจน์ถึงความผิดพลาดในทฤษฎีของ Malebranche ถึงวิธีการปฏิบัติของพระเจ้า และในงานชิ้นเดียวกัน Boursier กล่าวถึงพระเจ้าในฐานะ “ผู้ทรงอำนาจอธิปไตย” (sovereign) ซึ่งเจตนารมณ์ของพระองค์ไม่ถูกจำกัดโดยความจำเป็นใด ๆ เพื่อที่จะกระทำการผ่านกฎทั่วไป พระเจ้ามีเจตนารมณ์ต่อโลกมนุษย์ เพราะว่าพระองค์มีความตั้งใจต่อมัน และยิ่งอ้างอีกว่า แนวความคิดในเรื่องความผิดพลาดของพระเจ้าใน Malebranche นั้นทำให้พระเจ้าไร้ซึ่งประสิทธิภาพ “ผู้ทรงอำนาจอธิปไตยซึ่งปกครองไม่ว่าจะเป็นพระเจ้าหรือกษัตริย์ ซึ่งทำให้ผู้ได้ปกครองกระทำตามในสิ่งที่เขาตั้งใจ และเขาทำสิ่งเหล่านี้ผ่านคำสั่ง เขาใช้อำนาจของเขาเพื่อที่จะตัดสินผู้ได้ปกครองทั้งหลาย ในส่วนของผู้ได้ปกครองซึ่งได้กระทำตามเพราะพวกเขาถูกกระตุ้นและถูกกำหนดโดยกษัตริย์...พวกเขาทั้งหลายกระทำอันเนื่องมาจากการกำหนดของกษัตริย์”³³

จะเห็นว่าการโต้แย้งของ Boursier นั้นคล้ายกับ Regis ซึ่งอ้างว่าการที่พระเจ้าปฏิบัติการณ์ผ่านเจตนารมณ์ร่วมนั้นทำให้เกิดการไร้ซึ่งประสิทธิภาพ เปรียบได้กับกษัตริย์ที่ได้ปกครองราษฎรหากคำนึงถึงความเป็นเรื่องทั่วไปแล้วจะไม่มี ความแข็งแกร่งในการปกครองเลย ฉะนั้นควรจะ

* นักปรัชญาชาวอังกฤษชื่อเต็มว่า Thomas Hobbes ,1588-1679, เกิดที่ลอนดอน ประเทศอังกฤษ ผลงานที่มีชื่อเสียงได้แก่ *Leviathan* นิยมการปกครองแบบ Absolute Monarchy, ข้อมูลจากinternet, www.yahoo.com/ArtsHumanities/Philosophy/Philosophers/

³³

Laurent Boursier, *De l' Action de Dieu sur les Creatures*, (Paris,1713),p.36 , in Patric Riley, *Ibid.*,p.496

ดำเนินการโดยการสั่งหรือใช้อำนาจที่มีอยู่ เพราะพระองค์มีความตั้งใจต่อมวลมนุษยชนบนโลกนี้อยู่แล้ว สิ่งที่เด่นชัดกว่าแนวความคิดของ Regis ก็คือ การเปรียบเทียบการกระทำและแนวความคิดของพระเจ้ากับกษัตริย์มีชัดเจนกว่า เพราะ Boursier ได้เปรียบพระเจ้าเหมือนกับผู้ที่ทรงอำนาจอธิปไตย อันเหมือนกับกษัตริย์ของมนุษย์เลยทีเดียว

เพราะพระเจ้าคือผู้ทรงอำนาจอธิปไตยซึ่งมีอำนาจล้นเหลืออย่างที่ Boursier กล่าวไว้ เป็นผู้ซึ่งมีเจตน์จำนงต่อโลกมนุษย์ให้เป็นสิ่งที่ง่าย เพราะว่าพระองค์มีความตั้งใจต่อมัน ไม่สามารถพูดว่า พระองค์ชอบความทั่วไป (generality) หรือ วิธีการที่ง่ายที่สุด (the simplest means) หรือที่จริงแล้ว พระองค์ชอบทั้งสองอย่าง ตามแนวความคิดของ Malebranche ความยิ่งใหญ่และการยอมรับต่อการเป็นสิ่งสูงสุดต้องทำให้เราตระหนักว่า ทุกๆ สิ่งที่พระองค์มีเจตน์จำนงเกี่ยวข้องกับสิ่งที่อยู่นอกเหนือตัวพระองค์ ซึ่งมีความเท่าเทียมกับพระองค์ แต่ทั้ง Malebranche และ Boursier ก็เห็นพ้องต้องกันในส่วนหนึ่งว่า ไม่เห็นว่าพระเจ้าจะมีความตั้งใจอย่างเท่าเทียมกันในเรื่องใดก็ตามที่อยู่ในอำนาจของพระองค์เลย *“พระองค์มีความปรารถนา และพระองค์ก็ทรงทำไม่สำเร็จ พระองค์ไม่ชอบสัตว์ประหลาดแต่พระองค์ก็สร้างมัน พระองค์ไม่ได้มาซึ่งความสมบูรณ์ซึ่งพระองค์ปรารถนาในงานของพระองค์ พระองค์ไม่สามารถบันดาลงานโดยปราศจากความผิดพลาด...ความฉลาดของพระองค์จำกัดอำนาจของพระองค์ ความคิดของพระเจ้าช่างแปลกเหลือเกิน ! สภาวะอันไร้ประสิทธิภาพ คนงานที่ไม่มีความสามารถ ความฉลาดบนพื้นฐานของการบังคับ ผู้ทรงอำนาจอธิปไตยผู้ซึ่งไม่ทำในสิ่งที่เขาตั้งใจ นี่คือพระเจ้าที่ไร้ความสุขพระองค์หนึ่ง”*³⁴

ในการตอบสนองต่อทฤษฎีของ Boursier ในเรื่องอำนาจอธิปไตยบนพื้นฐานของเจตน์จำนง คำสั่ง และอำนาจ ทำให้ Malebranche ละทิ้งเทอมเจตน์จำนงร่วมและเจตน์จำนงเฉพาะอย่างแท้จริง (อาจเป็นไปได้เพราะว่าบทวิจารณ์อันแข็งแกร่งของ Regis , Amauld และ คนอื่น ๆ) แต่เขาก็ไม่ได้ทิ้งประเด็นทั้งหมดของเทอมเหล่านี้ ทั้งเจตน์จำนงร่วมและกฎทั่วไปได้กลายมาเป็น “กฎแห่งนิรันดร์” (eternal law) ในขณะที่เจตน์จำนงเฉพาะกลายเป็นเจตน์จำนงแบบเบ็ดเสร็จ (absolute will) Malebranche กล่าวว่า *“แบบปัจจุบันของฉันต้องพิสูจน์ว่าพระเจ้านั้นมีความฉลาดโดยเนื้อแท้ ยุติธรรม และมีความดี...ซึ่งเจตน์จำนงของพระองค์ไม่ใช่สิ่งที่ไร้เหตุผลและไร้กฎเกณฑ์ และต้องกล่าวว่า เจตน์จำนงของพระองค์ฉลาดและเรียบง่ายเพราะว่าพระองค์เป็นผู้มี*

34

Laurent Boursier, De l' Action de Dieu sur les Creatures, (Paris, 1713), p.79 , in

Patric Riley, Ibid., p.496

อำนาจสูงสุด...แต่เพราะว่าเจตน์จำนงเหล่านั้นถูกกำหนดโดยกฎแห่งนิรันดร์ ...กฎซึ่งประกอบอยู่ในความสัมพันธ์ที่คงที่และสำคัญซึ่งอยู่ท่ามกลางคุณสมบัติที่มากมายและความสมบูรณ์อันซึ่งพระเจ้าเก็บมันไว้ในหัวใจหรือในสาระสำคัญของพระองค์”³⁵ Malebranche กล่าวต่ออีกว่า “ความคิดซึ่งเรามีด้วยความฉลาด ความยุติธรรม และความดี แตกต่างจากความคิดที่เรามีจากอำนาจที่สมควรจะทำอะไรก็ได้”³⁶ การที่พูดว่า เจตน์จำนงทั้งหลายของพระเจ้าคือการไร้กฎเกณฑ์และทำตามอำเภอใจอย่างแท้จริง, การพูดว่า ไม่มีเหตุผลที่จะกล่าวสนับสนุนเจตน์จำนงของพระองค์ และการพูดว่าทุก ๆ สิ่งที่พระองค์มีเจตน์จำนงและกระทำคือความยุติธรรม ความฉลาด และความดี เพราะว่าพระองค์มีอำนาจที่จะทำอะไรก็ได้และมีขอบเขตแห่งอำนาจอธิปไตยเหนือสัตว์โลกของพระองค์ Malebranche กล่าวว่า ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ คือการทิ้งจุดมุ่งหมายของพวกไร้ซึ่งศีลธรรม

Malebranche กล่าวนำว่า แนวความคิดในเรื่องพระเจ้ามีเจตน์จำนงในคุณธรรมของกฎแห่งนิรันดร์ โดยไม่ผ่านการเป็นเจ้าของอย่างแท้จริงของขอบเขตอำนาจอธิปไตย อันหมายความว่าพระเจ้าสร้างความยุติธรรมขึ้นมาไม่ใช่เพราะพระเจ้ามีอำนาจอันมากล้นที่จะทำอะไรได้นั้น มาถึงบทวิจารณ์ของฮอบส์ (Hobbes) และลอค (Locke) ซึ่งคือการขยายตัวอย่างน่าสนใจของแนวความคิดของเขาในเรื่องเจตน์จำนงร่วม และบทวิจารณ์นี้ได้มาสู่มองเตสกีเยอแล้วก็รุสโซในที่สุด เพราะว่าพระเจ้ามีอำนาจที่จะทำสิ่งใดก็ได้ และถ้าพระองค์เหมือนกับบรรดากษัตริย์ที่มีความภาคภูมิใจในอำนาจของเขามากกว่าในธรรมชาติของเขาแล้ว ขอบเขตอำนาจอธิปไตยของพระองค์ หรือความอิสระของพระองค์จะให้สิทธิต่อทุก ๆ สิ่งกับพระองค์ หรือว่าพระองค์จะไม่

³⁵ Malebranche, Reflexions sur la Premotion Physique , in Oeuvres de Malebranche, Vol.16, p.101, in Patric Riley, Ibid., p.496

³⁶ Malebranche, Reflexions sur la Premotion Physique , in Oeuvres de Malebranche, Vol.16, p.104, in Patric Riley, Ibid., p.496

* นักปรัชญาชาวอังกฤษชื่อเต็มว่า John Locke, 1632-1704, ผลงานที่สร้างชื่อเสียงได้แก่ Two Treatises of Government, ข้อมูลจาก [The Encarta Concise Encyclopedia](#) , อ้างแล้ว 12, key word “locke”

กระทำการในสภาพแห่งการมีอำนาจ ถ้านี่คือความจริงในพระเจ้าแล้ว ฮอบส์ , ล็อก และนักคิดคนอื่น ๆ อีกหลายคนได้ค้นพบมูลฐานแห่งความจริงของศีลธรรม หน้าที่ และการให้อำนาจ สิทธิที่จะทำอะไรก็ตามที่มีความตั้งใจเมื่อไม่มีความกลัว มุมมองของพวกนักกฎหมายเชิงประจักษ์ (legal-positivist view) ในเรื่องมนุษย์หรือความยุติธรรมของพระเจ้านี้ Malebranche ให้คำอธิบายเหมือนกับ “ความบ้า” และบรรดาคนเหล่านั้นเชื่อว่าแบบของการปฏิบัตินี้มาจากพระเจ้าชอบอำนาจและกฎแห่งความโหดร้ายมากกว่าเหตุผลอย่างชัดเจน³⁷

อย่างไรก็ตาม กรณีนี้อาจจะเป็นไม่ยุติธรรมต่อฮอบส์ และมากขึ้นในล็อก แม้ว่าฮอบส์จะกล่าวในบทที่ 31 ในผลงานเรื่อง Leviathan ของเขาว่า อำนาจที่ดีและมั่นคงนั้นต้องมาพร้อมกับสิทธิในการปกครอง ผลงานชิ้นสุดท้ายของ Malebranche แสดงถึงความคิดของเขาว่ากฎเกณฑ์ที่ผ่านเจตน์จำนงเฉพาะหรือเจตน์จำนงแบบเบ็ดเสร็จหรือแม้แต่พฤติกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ประหลาดนั้นมันคือความผิดพลาดในการปกครองทั้งในมนุษย์และของพระเจ้า และกฎเกณฑ์ที่ผ่านกฎแห่ง นิรันดรซึ่งเป็นเรื่องของความจริงทั่วไปคือความถูกต้อง ตรงนี้หากพิจารณาแล้วไม่แตกต่างอะไรกับแนวความคิดของรุสโซเลย แน่นหนา Malebranche ไม่ได้คิดโดยที่ไม่มีทางเลือกได้ เพราะว่า ในช่วงของ Descartes ได้มีความคิดขัดแย้งเกิดขึ้นต่อคำถามว่ามีกฎแห่งนิรันดรซึ่งพระเจ้าพบในความเข้าใจของพระองค์และมีอำนาจกระทำการใด ๆ ก็ได้หรือ ? Leibniz ได้เสนอทฤษฎีของความทั่วไป และความยุติธรรมของพระเจ้าที่เต็มไปด้วยเหตุผลในผลงานของเขาเรื่อง Theodicee (1710) ซึ่งมีความใกล้เคียงกับของ Malebranche และวิจารณ์ฮอบส์ตามแนวทางของ Malebranche ในผลงานของเขาเรื่อง Opinion on the Principles of Pufendorf ดังนั้นข้ออ้างที่ตรงกันข้ามกับความคิดในแนวฮอบส์ อยู่บนพื้นฐานในแนวทางว่ามีกฎแห่งนิรันดรของความ

37

Patric Riley, Ibid.,p.497

* นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสชื่อเต็มว่า Rene Descartes, 1569-1650, ข้อมูลจาก [The Encarta Concise Encyclopedia](#) , อ้างแล้ว, key word “descartes”

* ปรัชญาของฮอบส์โดยเนื้อแท้ก็คือเหตุผลนิยม (rationaliste) ฮอบส์เห็นว่าการเมืองเป็นศาสตร์อย่างหนึ่งที่จะต้องสร้างขึ้นจากความคิดและจากนิยามที่เข้มงวด ฮอบส์ไม่ยอมรับความคิดประเภทที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เขาปฏิเสธเช่นกันที่จะหันเข้าหาสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ ผลงานทั้งหมดของเขาก็คือการต่อสู้กับจินตนาการต่างๆ ที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงรวม

ยุดิธรรมซึ่งไม่ยากที่จะค้นหาในต้นศตวรรษที่ 18 และ Malebranche ก็มีความเห็นสอดคล้องกับ Leibniz ในการโต้แย้งฮอบส์ (และ Descartes) ด้วยความคิดเดียวกันนี้³⁸

ยิ่งไปกว่านั้นมันดูเหมือนจะเกิดความกระจ่างว่า ความคิดแนว Malebranche และ Leibniz (ซึ่งสอดคล้องต่อแนวความคิดของ Plato) ในเรื่องความยุติธรรมในลักษณะกฎทั่วไปไม่ได้เป็นเจตน์จำนงโดยคนที่มิอำนาจอธิปไตยสูงสุดเท่านั้น* แต่พบว่าวิธีการของมันได้มุ่งไปสู่

ตลอดถึงพลังเร้นลับต่างๆ ฮอบส์ประกาศอย่างชัดเจนว่าไม่เห็นด้วยกับทฤษฎีวิทยาศาสตร์ไม่เห็นด้วยกับการสวดมนต์ขี้บฏตมึนปีศาจและความกลัว เขาเห็นว่าความวิตกกังวลของมนุษย์ต่างหากที่เป็นต้นกำเนิดของศาสนา ผลงานของฮอบส์จึงโน้มน้าวที่จะปลดปล่อยมนุษย์จากการมีภาพลวงต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความกลัว เป็นการแสดงออกอย่างจะแจ้งถึงการปฏิเสธการเอาความเชื่อทางศาสนาเข้ามามีอิทธิพลในทางการเมือง สิ่งที่ฮอบส์ยึดติดอยู่ก็คือ อำนาจ ปรัชญาของฮอบส์ก่อนอื่น ทั้งหมดก็คือ ปรัชญาแห่งอำนาจเขาสันนิษฐานระบบอำนาจเด็ดขาด ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของเทวสิทธิของกษัตริย์ แต่เพื่อประโยชน์ของบุคคลและในการที่จะธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ ฮอบส์ตั้งอำนาจออกจากศาสนาและได้ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของอำนาจ , ดู พงศ์เพ็ญ ศกุนตาทักย , บทที่ 3 โรมัส ฮอบส์ ใน "ทฤษฎีการเมืองยุคใหม่" (คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,2536), หน้า 36-37

³⁸ Patric Riley, Ibid.,p.497

* นักปรัชญาชาวกรีกผู้ยิ่งใหญ่,428-347 BC,หนึ่งในนักคิดที่มีอิทธิพลต่อปรัชญาตะวันตก เกิดในเอเธนส์ เป็นลูกศิษย์ของโสเครตีส (Socrates), ข้อมูลจาก The Encarta Concise Encyclopedia , อ้างแล้ว, key word "plato"

* ซึ่งตรงกันข้ามกับความคิดของฮอบส์ที่ว่า เมื่อมอบโอนสิทธิในลักษณะเบ็ดเสร็จและเด็ดขาดให้กับองค์อธิปัตย์แล้ว เท่ากับว่า มนุษย์ทั้งหลายก็สละแล้วซึ่งเสรีภาพที่จะวินิจฉัยว่าอะไรดี อะไรไม่ดี อะไรยุติธรรม อะไรไม่ยุติธรรม เขาเหล่านั้นพร้อมแล้วที่จะยึดถือว่าสิ่งที่องค์อธิปัตย์บัญญัติมานั้นเป็นสิ่งที่ดีและยุติธรรม สิ่งที่องค์อธิปัตย์ห้ามเป็นสิ่งที่เลวและไม่ยุติธรรม , ดู พงศ์เพ็ญ ศกุนตาทักย , บทที่ 3 โรมัส ฮอบส์ ใน "ทฤษฎีการเมืองยุคใหม่" (คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,2536), หน้า 42

มองเตสกีเยอ (ในรูปแบบที่แตกต่างกัน) และถึงรุสโซในที่สุด มองเตสกีเยอแสดงข้อข้องใจว่า การกล่าวถึงฮอบส์แบบเล็กน้อยในผลงานของเขาเรื่อง *Traite des Devoirs* (1725) เพื่อมุ่งใช้จินตนาการในแนว Malebranche ว่าฮอบส์ต้องการทำเพื่อมวลมนุษย์ที่อยู่ในสภาวะธรรมชาติของสงคราม (natural state of war) แต่มองเตสกีเยอกล่าวซึ่งเหมือนกับรุสโซคิดไว้ว่า มันไม่ใช่สภาวะธรรมชาติ (state of nature) ที่เต็มไปด้วยความรุนแรง มันคือการสร้างของสังคมที่มนุษย์เอาเปรียบคนอื่นและกลายมาเป็นผู้ที่แข็งแกร่งที่สุด โดยก่อนหน้านั้นพวกทั้งหลายมีความเท่าเทียมกัน (นั่นคือแนวทางที่รุสโซคิดซึ่งขัดแย้งกับแนวทางของฮอบส์) และแน่นอนรุสโซก็ได้อ้างแนวความคิดแบบ Malebranche, Leibniz และ Montesquieu มาโดยตลอดว่า อำนาจและความยุติธรรมนั้นแตกต่างกัน การบังคับคือรูปแบบของอำนาจทางกายภาพซึ่งฉันไม่รู้ว่ามันทำให้เกิดผลทางด้านศีลธรรมได้อย่างไร ในแนวความคิดของรุสโซ เจตน์จำนงร่วมของสังคมเท่านั้นที่เปลี่ยนความจริงของอำนาจไปสู่สิทธิ แต่นี่คือวิธีการที่ Malebranche มองเจตน์จำนงร่วมของพระเจ้า ถ้ามันขึ้นอยู่กับความจริงของอำนาจในทุกๆ อย่างแล้ว มันไม่สามารถถูกเรียกว่าความยุติธรรม นี่คือสิ่งที่เหมือนกันและสามารถกล่าวได้ส่วนหนึ่งว่า แนวความคิดนี้ได้มีอิทธิพลต่อรุสโซในเวลาต่อมา

แม้ว่าช่องว่างระหว่าง Malebranche กับรุสโซและดิเดโร จะถูกทำให้แคบลงโดยการพิจารณาข้อโต้แย้งในแนวต่อต้านความคิดของฮอบส์ในผลงานเรื่อง *the Reflexions sur la Premotion Physique* แต่ยังคงดูเหมือนว่ามีข้อความที่หายไปหรือเทอมในการอธิบายความหมายของเจตน์จำนงร่วมจากแนวความคิดในทางศาสนาไปสู่แนวความคิดทางการเมือง แม้ว่าแนวความคิดนี้จะถูกรื้อฟื้นมาครั้งหนึ่งที่ว่า Pascal ใช้แนวความคิดเรื่องเจตน์จำนงเฉพาะโดยให้ความหมายเกี่ยวข้องกับองค์รวมการเมือง และแม้ว่า Descartes จะสนับสนุนแนวความคิดทั้งเจตน์จำนงร่วมและเจตน์จำนงเฉพาะในการพิจารณาเกี่ยวกับการเมือง (เหมือนกับเมื่อเขากล่าวถึงบทละคร (apropos) ของแมคเคียเวลลี (Machiavelli) ว่ามันเป็นแผนการที่เขาต้องการยกยอ Cesare Borgia อันซึ่งทำให้เขาสร้างกฎเกณฑ์ทั่วไปเพื่อที่จะตัดสินการกระทำในเรื่องเฉพาะที่ยากต่อการจัดการ) แต่การเชื่อมแน่นน่าจะถูกสนับสนุนเพราะมีนักเขียนคนสำคัญระหว่างนักคิดที่ได้รับการยอมรับเช่น Pascal-Malebranche-Arnauld-Leibniz และดิเดโรกับรุสโซ นักเขียนคน

* นักปรัชญาชาวอิตาลีชื่อเต็มว่า Nicolo Machiavelli, 1469-1527, ผลงานที่มีชื่อเสียงได้แก่ *The Prince*, ข้อมูลจาก [The Encarta Concise Encyclopedia](#), อ้างแล้ว, key word "machivelli"

สำคัญคนหนึ่งที่คุณเคยกับการใช้สำนวนเชิงศาสนาในเรื่องของเจตนารมณ์ร่วมและเจตนารมณ์เฉพาะและเป็นผู้ซึ่งต้องการที่จะเปลี่ยนแนวความคิดเหล่านี้มาสู่แนวความคิดทางการเมือง นักเขียนผู้นี้เป็นผู้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงโดยไม่ได้รับอิทธิพลจากทางศาสนจักร เขาคือ มองเตสกีเออ และมีประเด็นที่ไม่ค่อยมีใครสนใจว่า มองเตสกีเออได้รับการศึกษาของเขาจากกลุ่มเผยแพร่คำสอนทางศาสนาซึ่งสาวกที่มีชื่อเสียงที่สุดก็ได้แก่ Malebranche นั้นเอง³⁹

ปัจจุบันบรรดาผู้อ่านงานเขียนของเขาเรื่อง *De l' Esprit des Lois* ทราบดีว่า ในบทที่ 11 มองเตสกีเออได้ใช้เทอมเจตนารมณ์ร่วมและเจตนารมณ์เฉพาะในการแยกความแตกต่างระหว่างอำนาจนิติบัญญัติและอำนาจตุลาการ หลังจากการสังเกตเห็นว่า ไม่มีเสรีภาพในรัฐถ้าอำนาจตุลาการซึ่งใช้ในการตัดสินไม่ได้ถูกแยกออกจากอำนาจนิติบัญญัติ มองเตสกีเออเสียใจอย่างมากต่อสาธารณรัฐอิตาลี ที่มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นคน ๆ เดียวกันกับผู้มีอำนาจในการควบคุมกฎหมาย ซึ่งถูกเขียนโดยผู้บัญญัติกฎหมาย ในผลลัพธ์ของเอกภาพของอำนาจอันไม่สมควรเช่นนี้ มองเตสกีเออกล่าวว่ องค์กรของผู้พิพากษาสามารถทำลายล้างรัฐได้โดยผ่านเจตนารมณ์ร่วมของพวกเขาเอง ในลักษณะมีอำนาจในการตัดสินพิพากษา และสามารถทำลายพลเมืองแต่ละคนโดยผ่านเจตนารมณ์เฉพาะของพวกเขา

มันไม่ใช่เรื่องบังเอิญที่วามองเตสกีเออ (ผู้ซึ่งมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในยุคศตวรรษที่ 17 ซึ่งเป็นยุคที่มีความขัดแย้งในเรื่องเจตจำนงของพระเจ้า) ได้ใช้เจตนารมณ์ร่วมและเจตนารมณ์เฉพาะในทางการเมือง มันเป็นผลดีอย่างไรในการปกป้องความสำคัญของกฎทั่วไปเพื่อที่เชื่อมโยงกฎเหล่านี้กับรูปแบบการปฏิบัติของพระเจ้าหรืออย่างน้อยที่สุดการใช้คำเหล่านี้ซึ่งทำให้รำลึกถึงพระเจ้า? (ต่อมาภายหลัง มองเตสกีเออ ก็เหมือนกับ Malebranche คือให้นิยามกฎหมายให้อยู่ในเทอมของความสัมพันธ์ทั่วไป) เพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าในขณะที่มองเตสกีเออกำลังใช้ภาษาซึ่งไม่ผิดที่ชวนให้นึกถึงแนวความคิดถึง Malebranche โดยที่ไม่ใช่แนวทางทั้งหมดของ Malebranche อย่างแท้จริง มองเตสกีเออไม่ได้สรรเสริญเจตนารมณ์ร่วมมากนักและก็ได้ติเตียนเจตนารมณ์เฉพาะเหมือนกับที่เขาแสดงความเสียใจในเรื่องเอกภาพทั้งหลายในองค์กรผู้พิพากษา สิ่งสาระสำคัญที่เกิดขึ้นคือความจริงที่ว่า มองเตสกีเออกำลังใช้ภาษาของความขัดแย้งในสิ่งที่ครั้งหนึ่งเคยถูกพิจารณาว่าเป็นปัญหาสูงสุดซึ่งคือธรรมชาติในความยุติธรรมของพระเจ้า เพื่อที่จะให้เกิดความสง่าและยกความขัดแย้งนี้ไว้เหนือธรรมชาติเรื่องความยุติธรรมของมนุษย์ สิ่งทีกล่าวมานี้ไม่ใช่เรื่องของความบังเอิญ

³⁹ Patric Riley, *Ibid.*, pp.498-499

ตัวเลือกของภาษานั้น คือเจตนา และไม่ใช้ความบังเอิญ มันกระจ่างพอถ้าเรามองภาพรวมของผลงานของมองเตสกีเยอทั้งหมด De l'Esprit des Lois ได้รับตีพิมพ์ในปี 1748 แต่จากปี 1725 สิบปีหลังจากการตายของ Malebranche พบว่ามองเตสกีเยอได้สนับสนุนในงานเขียนของเขาที่กล่าวไปแล้วเรื่อง Traite des Devoirs ว่า ความยุติธรรมไม่ได้ขึ้นอยู่กับกฎหมายเชิงประจักษ์ของมนุษย์ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของมนุษย์ หรือเจตน์จำนงเฉพาะ แต่ความยุติธรรมนั้นคือความสัมพันธ์ทั่วไป (general relation) ซึ่งมีพื้นฐานบนความจริงและความสอดคล้องในสังคมของสภาวะแห่งเหตุผล (ภาษาถึงแนวความคิด Malebranche นี้ไม่ได้ถูกจำกัดไว้เพียงเรื่องความแตกต่างของความทั่วไปและความเฉพาะ หรือไม่ได้ถูกจำกัดไว้เพียงความคิดที่ว่ากฎหมายคือความสัมพันธ์ทั่วไป มองเตสกีเยอกล่าวไว้ใน the Traite des Devoirs เรื่อง กษัตริย์ผู้ซึ่งปกครองด้วยวิธีการที่ง่ายที่สุด)

ความแตกต่างระหว่างสิ่งทั่วไป และสิ่งเฉพาะ ซึ่งปรากฏบ่อยครั้งในงานเขียนเรื่อง the Traite ds Devoirs ของมองเตสกีเยอนั้น แม้ว่าบางครั้งจะมีลักษณะเป็นการใช้สำนวนโวหารมากกว่าที่จะมีลักษณะเป็นแนวปรัชญาที่ชัดเจน ในการรวบรวมผลงานของมองเตสกีเยอที่ถูกตีพิมพ์ภายใต้หัวข้อว่า "Mes Pensees" — ทั้งความคิดเกี่ยวกับเจตน์จำนงร่วมและเจตน์จำนงเฉพาะ ปรากฏมากขึ้นและมากขึ้นในรายละเอียดปลีกย่อยที่เกี่ยวข้องกับกษัตริย์ ตัวอย่างเช่น มองเตสกีเยอสนับสนุนว่า มันจำเป็นเหนือสิ่งอื่นใดที่กษัตริย์จะต้องอยู่ห่างจากความรักตัวเอง (des affections particulieres) กลุ่มที่ชัดเจน ราษฎรที่ชัดเจน งานอดิเรกที่ชัดเจน ความคิดที่ไม่เปลี่ยนแปลงซึ่งหมายความว่า กษัตริย์ต้องไม่นิยมชมชอบอยู่กับเรื่องของตัวเอง ผักไผ่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ราษฎรพวกใดพวกหนึ่ง หรือยึดมั่นอยู่กับความคิดใดความคิดหนึ่งอันเป็นเรื่องเฉพาะ มองเตสกีเยอกล่าววว่า พระเจ้าได้บัญชาว่า กษัตริย์ควรมีความรักทั่วไป (une affection generale) สำหรับเป้าหมายที่ยิ่งใหญ่ (และแนวความคิดเกี่ยวกับความรักตัวเองนั้นพระเจ้าได้ตำหนิโดยเรียกมันว่า "ความเพ้อฝัน" (fantasies) ซึ่งไม่ห่างไกลจากเจตจำนงอันแปลกประหลาดของ Malebranche เลย)

แต่มันไม่ใช่เพียงเรื่องปัญหาเกี่ยวกับกษัตริย์เท่านั้น ที่จริงแล้ว ในบทความที่เกี่ยวข้องกับ "สาธารณรัฐ" (republics) มองเตสกีเยอก็ได้เข้ามาใกล้แนวความคิดของรุสโซอย่างพิเศษทีเดียว ซึ่งกล่าวว่า เจตน์จำนงร่วมที่แท้จริงจะเป็นจริงได้ในรัฐเล็ก ๆ หรือสาธารณรัฐแบบง่าย ๆ ที่มีประเพณีและวัฒนธรรม (moeurs) ในทางที่บริสุทธิ์ มันเป็นสิ่งจำเป็นมากในสาธารณรัฐที่จะต้องมีเจตนารมณ์ร่วม (general esprit) มาควบคุมรัฐ ในความสัมพันธ์อย่างเป็นสัดส่วนเกี่ยวกับความพุ่มพวยหรุนหาที่ถูกสร้างขึ้น มันก็จะส่งผลให้จิตใจแห่ง

ความเฉพาะถูกสร้างขึ้นตามด้วยเช่นกัน จิตใจที่ถูกทำให้เสื่อมโดยความฟุ่มเฟือยคือศัตรูของกฎหมายที่ต้องมีความเป็นทั่วไปมากกว่าความเฉพาะ ที่จริงแล้วมองเตสกีเออยังกล่าวอีกว่าจิตใจของพลเมืองต้องรักกฎหมาย แม้ว่ามีการณ์ซึ่งทำให้พวกเขาเกิดความเสียหาย เพื่อให้สมบัติแห่งความทั่วไป (being generale) อยู่ได้พวกเขาก็ต้องยอมที่จะได้รับผลกระทบนั้น ซึ่งคล้ายกับแนวความคิดในเรื่องกฎหมายและเจตน์จำนงร่วมของรัฐโซอย่างมาก⁴⁰

ความแตกต่างระหว่างเรื่องทั่วไปและเรื่องเฉพาะสร้างขึ้นอย่างดีในความคิดของมองเตสกีเออที่ว่า แม้ในโอกาสที่เขาจะสร้างมูลฐานแห่งความตลกต่อมัน ในรายละเอียดปลีกย่อยจาก Mes Pensees ที่เกี่ยวข้องกับกาแต่งงาน เขากล่าวว่า ชายคนหนึ่งปรึกษาฉันเกี่ยวกับการแต่งงาน ฉันบอกเขาว่า มนุษย์, ในทางทั่วไป (en general), ตัดสินใจว่า คุณกำลังจะกลายเป็นคนโง่ที่ผูกมัดตัวเอง มนุษย์ส่วนใหญ่, ในหนทางแห่งความเฉพาะ (mal particulier), ตัดสินใจในทางตรงกันข้าม

ปัจจุบันการใช้ฉันคงที่ในเรื่องความแตกต่างระหว่างเรื่องทั่วไปและเรื่องเฉพาะ ในความหมายของเจตน์จำนงร่วมและเจตน์จำนงเฉพาะในผลงานที่ยิ่งใหญ่ของเขาเรื่อง De l' Esprit des Lois และในความแตกต่างของคำที่ถูกจับเป็นประเด็นในแนวความคิดของ Malebranche เช่น "วิธีที่ง่ายที่สุด" (the simplest means) ดูเหมือนจะเป็นตัวชี้ถึงความรู้ของ Malebranche (ในเรื่องเฉพาะ) และของศาสนวิทยาในศตวรรษที่ 17 (ในเรื่องทั่วไป) และความจริงแล้วตัวบ่งชี้ฉันนี้ได้ถูกสนับสนุนในงานเขียนของมองเตสกีเออ ที่จริงมุมมองของมองเตสกีเออต่อ Malebranche ในบางครั้งไม่ได้ยกยอหรือเขียนเกินความเป็นจริง เขายังกล่าวว่า Malebranche สร้างพระราชวังอันสวยหรูในอากาศ ซึ่งถูกซ่อนจากตาของเราและสูญหายไปในโลกลับเมฆ และมองเตสกีเออก็ไม่ได้ละเว้นที่จะวิจารณ์ Malebranche โดยเฉพาะในผลงานเรื่อง De la Recherche de la Verite มองเตสกีเออดูเหมือนจะไม่มีประโยชน์ต่อบางแนวทาง ของ Malebranche หรือสำหรับแนวความคิดของเขาที่ว่า "เราเห็นทุกสิ่งในพระเจ้า" ความคิดเหล่านี้ยากมากเกินไปที่จะเป็นสัจธรรม แต่ประเด็นอยู่ที่ว่า มองเตสกีเออรู้จักงานของ Malebranche และไม่ใช่กรณีที่เขาเห็นด้วยกับมันทั้งหมด ด้วยเหตุนี้เขาจึงรู้ว่า Malebranche ได้ใช้แนวความคิดเกี่ยวกับเจตน์จำนงร่วม ในลักษณะเป็นแนวความคิดในการให้เหตุผลอธิบายซึ่งถูกทำให้ปลอดภัยอิทธิพลจากศาสนจักรโดยการแยกส่วนของพระเจ้าออกมา

40
Patric Riley, Ibid., p.500

แน่นอน บางครั้ง มองเตสกิเยอก็ยกย่อง Malebranche ในประเด็นที่ว่า สักกัผู้ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ของตะวันตกคือ Plato, Malebranche, Shaftesbury และ Montaigne ส่วนประเด็นอื่น ๆ เขากล่าวว่า “ไม่มีทัศนคติที่มีความหมายดีมากกว่า Malebranche และบางครั้งพบว่าเขาใช้แนวความคิดของ Malebranche อย่างชัดเจน ในการกล่าวถึง “ความมหัศจรรย์ที่ผิดพลาด” (false miracles) สำหรับตัวอย่างเช่น ความคิดในเรื่องความมหัศจรรย์ที่ผิดพลาด เขากล่าวในบทความขวนให้ระลึกถึงงานเขียนเรื่อง *Traite de la Nature et de la Grace* ของ Malebranche ว่า “มาจากความคิดของเรา อันซึ่งทำให้เราเชื่อว่าเราคือสิ่งที่มีความสำคัญเพียงพอสำหรับการเป็นผู้สูงสุดเพื่อที่จะทำลายธรรมชาติทั้งหมดของเรา...เราต้องการพระเจ้าเพื่อที่จะอยู่กับเรา”⁴¹ และความต้องการแบบนี้คือรูปแบบของความเป็นเรื่องเฉพาะ มันคือการเปิดเผยของความรักต่อตัวเองซึ่ง Pascal และ Malebranche ได้คัดค้านมาก่อนมองเตสกิเยอและซึ่ง ดิเดโร (ยิ่งไปกว่านั้น) รุสโซก็ได้คัดค้านหลังจากเขานั้นเอง⁴²

รุสโซผู้ซึ่งบอกกับเราในผลงานของเขาเรื่อง *Confession* ถึงการอ่านเกี่ยวกับนักศาสนาในศตวรรษที่ 17 เรื่องเจตจำนงร่วม เขาได้ใช้แนวความคิดเกี่ยวกับเจตจำนงร่วมและเจตจำนงเฉพาะโดยง่ายนอกเหนือจากการแสดงความเคร่งครัดต่อศาสนาแบบประวัติศาสตร์เพราะว่าแนวความคิดทั้งหมดอยู่ที่นั่นใช่หรือไม่ ? (เหมือนกับที่เขาพูดในบางครั้งถึงการใช้ทฤษฎีสัญญา

* นักปรัชญาชาวอังกฤษชื่อเต็มว่า Anthony Ashley Cooper Shaftesbury, 1671-1731, เกิดที่ลอนดอน, ข้อมูลจาก *The Encarta Concise Encyclopedia* , อ้างแล้ว, key word “shaftesbury”

* นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสชื่อเต็มว่า Michel Eyquem de Montaigne, 1533-1592, ข้อมูลจาก *The Encarta Concise Encyclopedia* , อ้างแล้ว , key word “montaigne”

⁴¹ Montesquier, *Mes Pensees* , in *Oeuvres Completes*, Vol.1, p.1569 in Patric Riley, *Ibid.*, p.501

⁴² Patric Riley, *Ibid.*, p.501

ประชาคมเพราะมันคือนิยายที่ทรงคุณค่า (venerable fiction) ของเขาในขณะนั้น⁴³ มันคือคำถามที่ง่ายในเรื่องอิทธิพลของ Pascal , Malebranche , Leibniz และ Montesquieu ที่มีต่อรุสโซไซ์หรือไม่ ? Judith Shklar นักปรัชญาท่านหนึ่งพูดอย่างชวนเชื่อว่ “แนวความคิดในเรื่องเจตน์จำนงร่วมนำมาทุก ๆ สิ่งที่รุสโซไซ์ต้องการพูด มันคือการปรับเปลี่ยนอำนาจที่มีอยู่ในธรรมชาติเชิงศีลธรรมซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะและสำคัญที่สุดมาสู่อาณาจักรของความเป็นจริงสาธารณะ”⁴⁴ ซึ่งหมายถึงว่า เหตุผลสำหรับการใช้เจตน์จำนงร่วมของรุสโซไซ์เป็นปรัชญาที่สำคัญ อย่างไรก็ตามแนวความคิดเกี่ยวกับศาสนาในรูปเก่าอาจจะเป็นจะเป็นประโยชน์เฉพาะสำหรับวัตถุประสงค์ของเขาก็ได้ หลังจากนั้นสองเทอมของเจตน์จำนงร่วมคือ “เจตน์จำนง” (will) และ “ความเป็นเรื่องทั่วไป” (generality) ได้กลายเป็นประเด็นหลักในความคิดของรุสโซไซ์ “ความเป็นเรื่องทั่วไป” เป็นเรื่องของกฎเกณฑ์แห่งกฎหมาย (rule of law) เป็นเรื่องของการศึกษาแห่งรัฐซึ่งจะนำเราออกจากความรักต่อตนเองมุ่งตรงไปยังความดีทั่วไป ส่วนคำว่า “เจตน์จำนง” (will) เป็นเรื่องของความเชื่อมั่นว่าประชาคมแห่งพลเมืองคือการกระทำแห่งความสมัครใจที่อิสระที่สุดในโลก และ ยิ่งเจตน์จำนงอยู่ห่างจากเสรีภาพยิ่งทำให้การกระทำห่างจากศีลธรรมมากเท่านั้น ถ้าเราทำให้เจตน์จำนงมีลักษณะทั่วไป จนกระทั่งมันได้ดำเนินถึงกฎหมาย ความเป็นพลเมือง และความดีทั่วไป และหลีกเลี่ยงความรักตัวเอง แล้ว เราจะได้ เจตน์จำนงร่วมในความคิดที่แสนวิเศษของรุสโซไซ์ ปัจจุบันมันเป็นกรณีที่ว่า เจตน์จำนงร่วม และ เจตน์จำนงเฉพาะของ Pascal , Malebranche และ Leibniz ก็มีเนื้อหาโดยหลักต่อเป้าหมายทางศีลธรรมเหมือนกัน

แนวความคิดเกี่ยวกับ “เจตน์จำนง” และ “ความเป็นเรื่องทั่วไป” คือศูนย์กลางของปรัชญาทางการเมืองและศีลธรรมของรุสโซไซ์ และแม้แต่เป็นศูนย์กลางแห่งศาสนศาสตร์ของเขาด้วย ซึ่งได้เปิดทางไปสู่ข้อสงสัยจำนวนมาก รุสโซไซ์ร่วมกับปัจเจกชนสมัยใหม่ในขณะนั้นเชื่อว่า ชีวิตทางการเมืองทั้งหมดคือเรื่องเกี่ยวกับธรรมเนียมประเพณี โดยสามารถถูกกำหนดกฎเกณฑ์ผ่านความยินยอมของปัจเจกชนโดยความสมัครใจ แม้ความจริงจะปรากฏว่า บางครั้งเขากล่าวถึงความคิดทางศีลธรรมราวกับว่ามันเกิดขึ้นในกระบวนการที่พัฒนาแล้ว หรือในวิถีทางของการกล่อมเกลாதงสังคม

43

C.E.Vaughan, “Introduction” to Rousseau, Political Writings, pp.71ff in Patric

Riley, Ibid., p.502

44

Judith N.Shklar, Men and Citizens: A Study of Rousseau's Social Theory

(Cambridge, MA, 1969), p.184 Patric Riley, Ibid., p.502

รุสโซกลับมายึดถือชนิดของศีลธรรมซึ่งเจตน์จำนงของมนุษย์ที่อิสระถูกนำมาเป็นเหตุผลของหน้าที่และเหตุผลแห่งอำนาจที่ชอบธรรม ด้วยเหตุนี้ในข้ออ้างที่ต่อต้านกฎเกณฑ์อันมีพื้นฐานมาจากความเป็นทาสในสัญญาประชาคม คือ การนำเจตน์จำนงออกห่างจากเสรีภาพจะทำให้การกระทำห่างไกลจากศีลธรรมด้วย รุสโซยังอ้างอีกว่า เหตุผลที่เราได้มาโดยไม่มีแนวความคิดในเรื่องสิทธิและศีลธรรมจากอำนาจคือ การยกเลิกการบังคับคือการกระทำแห่งความจำเป็น ไม่ใช่การกระทำของเจตน์จำนง ในงานเขียนเรื่องบทความความแห่งความไม่เสมอภาค (Inegalite) บทความหนึ่งซึ่งเกือบจะเป็นภาพลักษณ์ของคานท์ (Kant) ในเวลาต่อมาคือ เขายืนยันถึงความสำคัญของ "ผู้แทนอิสระ" (free agency) ซึ่งอ้างว่า ขณะที่ "กายภาพ" (physics) หรือศาสตร์แห่งธรรมชาติ อาจจะอธิบาย "กลไกแห่งปัญญา" (mechanism of the senses) มันไม่ได้สร้างความเข้าใจ "อำนาจของการมีเจตจำนงหรือของการเลือก" อำนาจซึ่งไม่มีตัวตนแต่การกระทำซึ่งเกี่ยวกับจิตใจที่บริสุทธิ์และอธิบายไม่ได้ด้วยกฎของกลไกมีตัวตน เขาย้ำว่า มันคืออำนาจของเจตน์จำนง ซึ่ง (มากกว่าเหตุผล) แยกมนุษย์ออกจากสัตว์เดรัจฉาน⁴⁵ (ใน Premiere Version of Du Contrat Social ซึ่งไม่ได้รับการตีพิมพ์ เขากล่าวว่า "ทุก ๆ การกระทำที่อิสระมีสองปัจจัยที่ทำให้เกิดคือหนึ่งปัจจัยทางด้านศีลธรรม เรียกกันว่า เจตน์จำนงซึ่งตัดสินการกระทำ และสองกายภาพ เรียกกันว่าอำนาจซึ่งจัดการการกระทำนั้น"⁴⁶ รุสโซไม่เพียงแต่ต้องการความคิดเกี่ยวกับเจตน์จำนงในลักษณะเหตุผลทางศีลธรรมเท่านั้น มันคือเทอมที่ทำให้ระลึกถึงความแตกต่างระหว่างอำนาจและเจตน์จำนงเชิงศีลธรรมของ Malebranche ด้วย)

สิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ถูกยืนยันโดยสิ่งที่รุสโซพูดเกี่ยวกับเจตน์จำนงในงานเขียนเรื่อง Emile อันเป็นงานเขียนที่เขาอ้างว่า "อำนาจแห่งการจูงใจของการกระทำทั้งหมดอยู่ในเจตน์จำนง

* นักปรัชญาชาวเยอรมันชื่อเต็มว่า Immanuel Kant ,1724-1804, เป็นนักคิดที่ถือว่ามีอิทธิพลต่อปรัชญาสมัยใหม่ เป็นอาจารย์สอนวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และปรัชญาทุกแขนง, ข้อมูลจาก [The Encarta Concise Encyclopedia](#) ,อ้างแล้ว, key word "kant"

⁴⁵ Rousseau, Discours sur l' Inegalite, in The Social Contract and Discourses, G.D.H.Cole, (trans.) (New York, 1950), p.208 in Patric Riley, Ibid., p.503

⁴⁶ Rousseau, Premiere Version du Contrat Social, in Political Writings, Vol.1, throughout, in Patric Riley, Ibid., p.503

ที่เสรีของมนุษย์ และมันไม่ใช่คำ “เสรี” ที่ไม่มีความหมายแต่มันเป็นคำแห่งความจำเป็น”⁴⁷ รัสโซกล่าวต่ออีกว่า “เจตน์จำนงคือความเสรีของความรู้สึกของฉัน ฉันยินยอมหรือต่อต้าน ฉันยอมแพ้หรือฉันมีชัยชนะ และฉันรู้จักตัวของฉันเองดีเมื่อฉันทำในสิ่งที่ฉันต้องการและเมื่อฉันให้หนทางต่อความต้องการของฉัน” เขาสรุปว่า “มนุษย์อิสระที่จะกระทำ และเขาทำด้วยการสั่งการของเขาเอง”⁴⁸ ยิ่งไปกว่านั้น เจตน์จำนงที่อิสระของมนุษย์ไม่ได้ลดคุณค่าลงจากจากความกรุณาของพระเจ้าเลยกลับขยายมันด้วยซ้ำไป เพราะว่า “พระเจ้าสร้างมนุษย์ด้วยธรรมชาติที่ดีเลิศ และพระองค์กระทำการด้วยความมีศีลธรรมโดยการกระทำทั้งหมดของพระองค์นั้นถูกทำให้ดีขึ้น” รัสโซไม่เห็นด้วยกับบรรดานักศาสนาเหล่านั้น “พระเจ้าสร้างมนุษย์ให้มีความอิสระซึ่งพระองค์อาจจะเลือกความดีและปฏิเสธความชั่วร้าย...อำนาจของพระเจ้าในตัวมันเองมีผลต่อพฤติกรรมของเราใช่หรือไม่ ? มันสามารถสร้างความขัดแย้งให้กับธรรมชาติของเราและให้รางวัลการทำดีต่อมนุษย์ผู้ซึ่งทำลายความชั่วร้ายใช่หรือไม่ ? เพื่อที่จะปกป้องมนุษย์จากความอ่อนแอ พระเจ้าควรจะจำกัดมนุษย์จากสัญชาตญาณและสร้างความโง่เขลาให้กับมนุษย์ใช่หรือไม่ ?”⁴⁹

สำหรับรัสโซแล้ว เจตน์จำนงอันแข็งแกร่งของมนุษย์ไม่ใช่สิ่งจำเป็นในทางศาสนา ซึ่งไม่เหมือนกับ Malebranche แต่มากสำหรับพวก Calvinism ซึ่งมากกว่าการเป็น Pelagian (เหมือนกับที่ Pascal ได้ชี้ไว้แล้ว) ด้วยเหตุนี้รัสโซจึงเข้าใจ “เจตน์จำนง” ในลักษณะเหตุผลทางศีลธรรมที่เป็นอิสระกับอำนาจที่สามารถก่อให้เกิดผลทางศีลธรรมได้ เขาคิดอย่างจำกัดว่า เขาได้รับกฎเกณฑ์ทางการเมืองและอำนาจหน้าที่ทางการเมืองอย่างถูกต้องจากอำนาจของเจตน์จำนงนี้ ประชาคมพลเมืองคือการกระทำโดยสมัครใจที่อิสระที่สุดในโลก เพราะว่าทุก ๆ ปัจเจกชนที่เกิดมามีเสรีภาพและเป็นนายของตนเอง ไม่มีใคร (ไม่ว่าจะมีข้ออ้างอะไรก็ตาม) ที่จะปกครองเขาถ้าเขาไม่ยินยอม ที่จริงแล้ว สืบทแรกในผลงานเรื่องสัญญาประชาคมอุทิศต่อการพิสูจน์ทฤษฎีที่ผิดพลาดของกฎเกณฑ์และสิทธิ เช่น สิทธิและหน้าที่ของบิดา สิทธิของผู้ที่แข็งแกร่งกว่า และ กฎเกณฑ์

⁴⁷ Rousseau, Emile, B. Foxley (trans.) (London, 1911), p. 243, in Patric Riley,

ibid., p. 503

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Rousseau, Emile, B. Foxley (trans.) (London, 1911), pp. 243-244, in Patric Riley,

ibid., p. 503

ที่ได้รับจากการเป็นทาส รุสโซ่สรุปว่า ไม่มีมนุษย์คนใดมีอำนาจในธรรมชาติเหนือกว่ามนุษย์ด้วยกัน และไม่มีความคิดอันใดสร้างสิทธิ ประเพณี ให้ยังคงไว้เหมือนกับพื้นฐานของอำนาจที่ชอบธรรมท่ามกลางมนุษย์ทั้งหลาย

อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก เจตน์จำนงคือหัวใจของแนวความคิดเกี่ยวกับศาสนาและการเมืองของรุสโซ่ ซึ่งไม่ได้หมายความว่าเขาดังใจที่จะยอมรับเจตจำนงอื่น ๆ เช่น เจตน์จำนงเฉพาะที่จริงแล้วเป้าหมายอันคงที่ของรุสโซ่คือการทำให้เจตจำนงมีลักษณะแห่งความทั่วไป ไม่ว่าจะโดยการผ่านการศึกษารัฐ หรือ ผ่านการศึกษาอิสระก็ตาม (ตามที่อ้างไว้ใน Emile) ในความคิดของเขา สังคมโบราณเช่น สปาร์ต้าและสาธารณรัฐโรมมีความเชี่ยวชาญในการทำให้เจตน์จำนงของมนุษย์มีลักษณะแห่งความทั่วไป ผ่านความเรียบง่ายของเขา ผ่านศีลธรรมแห่งความดีทั่วไปของเขา ผ่านศาสนาแห่งรัฐ ผ่านประโยชน์ทางศีลธรรมของความง่ายและศิลปะทางทหาร ผ่านการขาดของความเห็นแก่ตนเอง ผลประโยชน์อิสระ รัฐแห่งความเก่าแก่คือสังคมทางการเมืองในความหมายอย่างแท้จริง ในรัฐนั้น มนุษย์คือส่วนหนึ่งของส่วนที่ใหญ่ทั้งหมด อีกนัยหนึ่ง ความไร้เหตุผล ปรัชญาพื้นฐานสมัยใหม่ และกิเลสแห่งการเห็นผลประโยชน์ส่วนตน ทำให้เกิดความแน่นอนว่า คนรุ่นใหม่อย่างเราไม่สามารถพบบางสิ่งบางอย่างในเรื่องความแข็งแกร่งของสภาวะจิตใจซึ่งถูกสร้างขึ้นในโบราณ และสภาวะอันแข็งแกร่งของจิตใจนี้อาจจะถูกนำไปสู่ความหมายแห่งการหลีกเลี่ยงของการกำหนดนโยบายที่อันตราย (ผ่านความเห็นพ้องของส่วนทั้งหมด) อันซึ่งนำเราออกจากความชั่วร้าย หรือ ความรักตัวเอง การศึกษาทางการเมืองในรัฐที่มีเอกภาพอย่างมาก จะนำเราออกจากตัวเอง และให้เจตจำนงร่วมแก่เราก่อนที่ความเห็นแก่ตัวจะมาถึงอันจะนำมาซึ่งการดูดซับคุณธรรมและสร้างชีวิตกับสภาวะจิตใจที่คับแคบให้ ติดตามมาด้วยว่า สถาบันทางสังคมที่ดีที่สุดคือความสามารถในการลดความเป็นธรรมชาติของมนุษย์เพื่อที่จะหนีจากความเป็นอยู่แบบสมบูรณ และให้ความเป็นอยู่อันอบอุ่นด้วยความสัมพันธ์กับเขา อันจะนำตัวเองไปสู่ความเป็นเอกภาพทั่วไป⁵⁰

ถ้าผลสะท้อนจากคุณลักษณะของความรักตัวเอง และความเห็นแก่ตัวเองเหล่านี้ทำให้ระลึกถึง Malebranche และ Pascal มันคือการเปรียบเทียบรุสโซ่กับ Malebranche ซึ่งความยากที่สำคัญเกิดขึ้น ในแนวความคิดของ Malebranche นั้น แม้ว่าจะเป็นความคิดของนักปรัชญาท่านหนึ่ง แต่เทอมเจตน์จำนงร่วมของพระเจ้าที่ได้กล่าวมานั้น Malebranche ได้ใช้มันในลักษณะ

50
Patric Riley, Ibid., p.504

แห่งความทั่วไปอย่างธรรมชาติและมีความสำคัญ อันหมายความว่าเมื่อเราพิจารณาจากความเป็นไปแห่งธรรมชาติของทุกสิ่งและเชื่อว่าพระเจ้าเป็นผู้บันดาลในทุกๆอย่างแล้ว ก็เห็นว่าพระเจ้ามิได้สร้างกฎของธรรมชาติโดยพิจารณาจากกรณีใดกรณีหนึ่ง แต่พระเจ้าได้สร้างมันขึ้นมาจากการที่พระเจ้าได้มองทุกอย่างในลักษณะภาพรวมแห่งความทั่วไป ซึ่งเป็นวิธีที่เรียบง่ายและเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุด ดูได้จากความเปลี่ยนแปลงและความเป็นไปของธรรมชาติมิได้เกิดประโยชน์ต่อผู้ใดผู้หนึ่งเป็นกรณีพิเศษ อาจจะมีผลเสียอยู่บ้างแต่ก็ไม่สามารถกล่าวได้ว่า นี่คือการผิดพลาดของพระเจ้า อย่างที่กล่าวไปแล้ว เพราะผลเสียที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดจากเจตน์จำนงที่จะทำให้เกิดขึ้นโดยเฉพาะ

จึงทำให้พิจารณาได้ว่า เจตน์จำนงของพระเจ้าที่เกิดขึ้นนั้น เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติซึ่งหมายถึงเป็นเรื่องทั่วไปมีความเรียบง่าย และการที่ไม่ได้พิจารณากรณีใดกรณีหนึ่งเป็นการเฉพาะนั่นเอง ส่วนในแนวความคิดของรูสโซ เทอมเจตน์จำนงของมนุษย์ต้องถูกทำให้เกิดความทั่วไป น่าจะหมายถึงว่ามนุษย์ไม่ใช่พระเจ้า เจตน์จำนงของมนุษย์โดยธรรมชาติแล้วก็มักจะพิจารณาหรือคิดเข้าข้างตัวเองและพิจารณาถึงตัวเองก่อน อันถือว่าเป็นเรื่องเฉพาะ การที่จะทำให้เจตน์จำนงของมนุษย์มีลักษณะแห่งความทั่วไปนั้นจึงเป็นเรื่องยาก ปัญหาซึ่งเกิดขึ้นก็คือ รูสโซกำลังจะทำในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ถ้าตามอย่างมีเหตุผลว่า เทอมเจตน์จำนงร่วมที่ Malebranche ใช้พิจารณายังคงเป็นเจตน์จำนงร่วมหรือไม่ถ้ามันถูกเปลี่ยนรูปแบบไปในแนวความคิดของรูสโซ ? แนวความคิดของรูสโซเกี่ยวกับการศึกษาทั้งที่เป็นการศึกษาของภาครัฐและภาคเอกชน ได้ปลดปล่อยเจตน์จำนงในฐานะผู้ผลิตผลลัพธ์ทางศีลธรรมที่อิสระซึ่งเขาได้ให้นิยามไว้แต่แรกและต้องการหรือไม่ ? น่าจะกล่าวว่านี่คือคำถามสำหรับผู้ซึ่งต้องการเจตน์จำนงและความเป็นทั่วไปหลอมเป็นสิ่งเดียวกัน เพราะว่าในจุดสุดท้ายสหภาพแห่งความเจตน์จำนงและความเข้าใจจะเชื่อมความเห็นพ้องที่อิสระและการศึกษาที่มีลักษณะทั่วไปเข้าด้วยกันซึ่งเท่ากับว่ามันจะรวมเอาความเก่าแก่โบราณในลักษณะของสปาร์ต้าและความทันสมัยในลักษณะสัญญาประชาคมไว้ในคนคนหนึ่งที่มีความทันสมัยแต่มีจิตใจเป็นแบบโบราณ

เพื่อที่จะสงวนคุณลักษณะทางศีลธรรมของเจตน์จำนง และหยุดความเป็นเรื่องเฉพาะความเห็นแก่ตัว และการทำอะไรตามใจตัวเอง และเพื่อที่จะทำให้หลักทางศีลธรรมนี้มีลักษณะแห่งความทั่วไปโดยปราศจากการทำลายมัน นั่นคือหนึ่งในหัวใจปัญหาของแนวความคิดทางการเมืองและทางศีลธรรมของรูสโซ มันคือปัญหาซึ่งสะท้อนความยากที่รูสโซพบในการที่จะสรรค์สร้างเจตน์จำนงที่อิสระ มีเหตุผล และอำนาจที่ผ่านการศึกษา มาอยู่รวมกันในเวลาเดียวกันกับแนวคิดทางศีลธรรมและการเมืองของเขา เสรีภาพของเจตน์จำนงมีความสำคัญต่อศีลธรรมของการกระทำทั้งหลายสำหรับรูสโซ ด้วยเหตุนี้เขาอ้างว่า อำนาจที่เบ็ดเสร็จและสมบูรณ์ที่สุดคือสิ่งซึ่งแทงทะลุไปถึงสภาวะขั้นในสุดของมนุษย์และเกี่ยวข้องกับตัวของมันเองกับเจตน์จำนง

ของมนุษย์ไม่น้อยไปกว่าเกี่ยวข้องกับภาระกระทำของมนุษย์ เจตน์จำนงสามารถเป็นทั้งหลักทางศีลธรรมอันยิ่งใหญ่ที่อิสระและขึ้นอยู่กับผลลัพธ์ที่มีเหตุผลและมีความเป็นทั่วไปของอำนาจที่ผ่านการศึกษได้หรือไม่ ? นี่คือการยากอันคงที่และไม่เปลี่ยนแปลงของรูโซ แม้แต่ใน Emile การศึกษาที่ดีที่สุดของมนุษย์เลือกที่จะยอมรับการนำทางของครูของเขา “แนะนำและควบคุมเรา เราจะถูกนำโดยง่ายตราบเท่าที่ฉันมีชีวิตอยู่และฉันต้องการคุณ”⁵¹ มนุษย์ธรรมดาทั่วไปต้องการการนำทางจากผู้บัญญัติกฎหมายที่ยิ่งใหญ่มากเพียงใด ? Numa หรือ Moses หรือ Lycurgus ซึ่งเป็นผู้ที่รูโซกล่าวถึงอยู่เสมอ เมื่อพวกเขาเริ่มการสร้างระบบซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยเหลือและปกป้องเท่านั้น แต่มันยังทำให้เกิดคุณธรรมอีกด้วย ความสัมพันธ์ของเจตน์จำนงต่ออำนาจ (authority) ,ความสัมพันธ์ระหว่างความอิสระต่อรูปแบบการศึกษาคือหนึ่งของความยากที่สุดและคือหนึ่งของความลึกลับเข้าใจยากที่สุดในแนวความคิดของรูโซ เจตน์จำนงร่วมขึ้นอยู่กับภาพรวมแห่งความเข้าใจและเจตน์จำนงภายในองค์ของสังคม แต่ว่าความเข้าใจนั้นซึ่งถูกกำหนดโดยอำนาจที่ผ่านการศึกษา ไม่ได้ถูกกำหนดโดยความจริงของเหตุผลที่ให้แต่ละเรื่องแต่อย่างใด มันเป็นการยากที่จะทำให้สอดคล้องกับเจตน์จำนงในฐานะหลักการทางศีลธรรมที่ยิ่งใหญ่

แนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของอำนาจที่ผ่านการศึกษาต่อเจตน์จำนงปรากฏไม่แต่เพียงในทฤษฎีว่าด้วยเรื่องการศึกษาของสาธารณชนหรือรัฐของรูโซ ใน Economie Politique และ Gouvernement de Pologne เท่านั้น แต่ยังปรากฏในทฤษฎีของเขาว่าด้วยเรื่องการศึกษาของเอกชนใน Emile ด้วย ในเรื่องการศึกษาในวัยเด็ก รูโซชี้แนะต่อพวกครูว่า “ปล่อยให้เขาคิดว่าเขาคือนายในขณะที่คุณคือนายที่แท้จริง” และ “ไม่มีการปกครองที่สมบูรณ์รูปแบบใดสามารถปกป้องรักษารูปแบบของเสรีภาพได้”⁵² ถ้าเป็นอย่างนี้ก็แสดงว่าเจตน์จำนงถูกนำไปเป็นทาสหรือเชลยเท่านั้น เพราะถ้าพิจารณาจากประโยคแรกปล่อยให้เขาคิดว่าเขาคือนาย ในขณะที่คุณคือนายที่แท้จริง แสดงว่าการสอนและการแนะนำของบรรดาครูที่รูโซแนะนำแนวความคิดนี้นั้น “นาย” คำแรกกลับกลายเป็นทาส เพราะ “นาย” คำหลังคือนายที่แท้จริง เท่ากับว่าสอนเด็กหรือปล่อยให้เด็กเป็นทาสยิ่งประโยคหลังยืนยันว่า ไม่มีการปกครองควบคุมใดที่รักษารูปแบบของเสรีภาพได้ ยิ่งเกิดความชัดเจนว่า เจตน์จำนงที่ผ่านการศึกษาใน Emile นั้นถูกกำหนดให้เป็นทาส

⁵¹ Rousseau, Emile, Foxley, p.444, in Patric Riley, Ibid., p.505

⁵² Rousseau, Emile, Foxley, p.84; cf. p.290, in Patric Riley, Ibid., p.506

โดยปริยาย แทบไม่อยากจะถามเลยว่า ถ้าเจตน์จำนงมีลักษณะเป็นทาส มันจะพอเพียงหรือต่อการรักษารูปแบบของเสรีภาพที่รุสโซต้องการ — ในประเด็นนี้ของรุสโซปรากฏออกมาเป็นสองนัยด้วยกันคือ คนจนผู้ซึ่งเห็นด้วยกับสัญญาประชาคม ซึ่งทำให้การยึดครองของคนรวยมีความชอบธรรมรักษาไว้ซึ่งรูปแบบของเสรีภาพ — แต่ในบทความแห่งความไม่เสมอภาค (Inegalite) รุสโซก็ปฏิเสธสัญญานี้เหมือนกับการหลอกลวง ดังนั้นมันไม่ใช่กรณีที่ง่าย เช่นเดียวกับ John Charvet กล่าวในการศึกษาแนวใหม่ของ รุสโซว่า ประชาชนในเจนีวาไม่ทำให้ถูกกักขังด้วยช่องว่างซึ่งเกิดขึ้นระหว่างปรากฏการณ์และความจริงแท้ของเสรีภาพเลย Charvet มีบางสิ่งบางอย่างของประเด็นนี้อีกว่า ด้วยตามแนวคิดของรุสโซ เจตน์จำนงถูกกักขังและเป็นทาสใน Emile อย่างที่กล่าวไป และถูกแทงทะลุภายใน (เข้าใจอย่างแท้จริง) โดยอำนาจใน Economie Politique และทั้งเรื่องการกักขัง และเรื่องของการรู้แจ้งถูกวิจารณ์โดยรุสโซ — แม้จะมีคำกล่าวของรุสโซเกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์จะห่างจากศีลธรรมทั้งหมดถ้าเรานำเจตจำนงของเราออกห่างจากเสรีภาพ ดังนั้นเห็นอีกครั้งว่าทำไมเจตน์จำนงทั่วไปจึงเกิดปัญหาสำหรับเขา เพราะเจตน์จำนงของเด็กใน Emile ซึ่งเป็นตัวแทนการศึกษาของรุสโซไม่มีเสรีภาพเสียแล้ว อย่างนี้เขาจะมีโอกาสเข้าใจศีลธรรมได้อย่างไร นำมาซึ่งเจตน์จำนงร่วมที่มาจากหัวใจที่อิสระเสรีจะเกิดหรือไม่ในเมื่อการศึกษาที่เกิดขึ้นทำให้เขาห่างจากศีลธรรม และคนไม่มีเสรีภาพอย่างที่ควรจะเป็น สัญญาประชาคมที่เขาได้คิดและเขียนขึ้นมาในฐานะคู่มือแห่งรัฐนั้นยังมีความเป็นไปได้หรือไม่⁵³

ถ้าเจตน์จำนงในรุสโซถูกทำให้มีลักษณะทั่วไปผ่านอำนาจที่สอดรับด้วยการศึกษา ดังนั้นเจตน์จำนงในฐานะที่เป็นหลักทางศีลธรรมจะไม่มีเสรีภาพเท่าที่ควรตามที่รุสโซต้องการ มันคือความยุ่งยากระหว่างเจตน์จำนงและอำนาจอันซึ่งทำให้มีลักษณะแห่งความทั่วไป — มันเป็นปัญหาขั้นเตรียมการของรุสโซ รุสโซดูเหมือนจะหวังว่าจุดสุดท้ายของช่วงเวลาทางการเมืองมนุษย์จะเป็นพลเมืองและมีเจตน์จำนงที่ดีทั่วไปในคุณธรรมของสิ่งที่พวกเขาเรียนรู้มาโดยตลอด และเมื่อถึงเวลานั้นพวกเขาอาจจะมีเสรีภาพอย่างแท้จริง ไม่ใช่ถูกบังคับให้เป็นอิสระ และในจุดสุดท้ายของการศึกษาทางการเมือง จะไม่มีการลดธรรมชาติมากไปกว่าการศึกษา สังคมการเมืองจะอยู่ในลักษณะที่พูดในสิ่งที่ Emile พูดในตอนสุดท้ายของการศึกษาภายในบ้านของเขา นั่นคือ “ฉันตัดสินใจเป็นสิ่งที่คุณทำให้ฉัน” และในจุดนี้จะมี “สหภาพแห่งความเข้าใจและเจตน์จำนง” (union of understanding and will) ในการเมือง แต่ความเข้าใจในสิ่งที่ว่านี้คงไม่ใช่การครอบครองของ Numa หรือ Lycurgus และตรงนี้ ความเห็นพ้อง และ สัญญาจะมีความหมายที่แท้จริง เจตน์

⁵³ Patric Riley, Ibid.,p.506

จำนวนร่วม ซึ่งถูกต้องเสมอ จะบรรลุผล และสัญญา จะอยู่เหนือกลลวงของพวกคนรวย (การทำให้ความไม่เท่าเทียมในทรัพย์สินเกิดความชอบธรรม) — ซึ่งมันอยู่ในบทความแห่งความไม่เสมอภาค (Inegalite) ณ จุดสุดท้ายแห่งเวลาทางการเมือง เจตนาร่วมในฐานะเป็นพลเมืองคนหนึ่งนั้นจะเป็นธรรมชาติแห่งที่สองซึ่งมีสภาวะใกล้เคียง (approaching) กับธรรมชาติที่แท้จริงของเจตนาร่วมในวิธีการปฏิบัติของพระเจ้าตามความคิดของ Malebranche แต่คำว่า “สภาวะใกล้เคียง” (approaching) คือคำที่มีความมั่นคงที่สุดที่สามารถใช้ และความสัมพันธ์ของเจตนาร่วมต่ออำนาจที่ผ่านการศึกษาซึ่งทำให้มันมีลักษณะแห่งความทั่วไปก็ยังคงเป็นปัญหาในรูสโซต่อไป เป็นเพราะว่าเขาได้ปฏิเสธว่ามีอำนาจธรรมชาติบนโลกมนุษย์⁵⁴

รูสโซใช้แนวความคิดในเรื่องเจตนาร่วมทั่วไปอย่างพิถีพิถัน เพราะว่า มันได้นำมาซึ่งทุก ๆ สิ่งที่เขาต้องการจะพูด แม้ว่าทำให้เจตนาร่วมมีความเป็นทั่วไปจะยังคงเป็นปัญหาของเขายู่ก็ตาม แต่เขาก็ยังคงใช้เทอมนี้เพราะว่ามันคืออรรถประโยชน์เฉพาะสำหรับวัตถุประสงค์ทางปรัชญาของเขา มันเป็นอรรถประโยชน์ในทางที่มั่นคง ทั้ง Malebranche และ รูสโซถือว่า แนวความคิดในเรื่องศีลธรรมหรือเรื่องสิทธิ ต้องการความคิดในเรื่องเจตนาร่วมในฐานะความเป็นเหตุเป็นผลเชิงศีลธรรม (moral causality) แต่เจตนาร่วมนั้นจะต้องมาจากแรงจูงใจที่ดีและเหมาะสม และ หลีกเลี่ยงความเห็นแก่ตัว แรงจูงใจนั้นจะต้องไม่เป็นเรื่องเฉพาะ หรืออีกนัยหนึ่งต้องไม่ใช่อำนาจในแนวฮอบส์ และอีกกรณีหนึ่ง แนวความคิดเกี่ยวกับความทั่วไปและกฎหมายเกิดขึ้นด้วยตัวของมันเอง สำหรับ Malebranche ความทั่วไปและกฎหมายได้อธิบายเรื่องการขับเคลื่อนในธรรมชาติ และอธิบายความมั่นคงของความฉลาดในอาณาจักรแห่งความเมตตาของพระเจ้า ส่วนรูสโซ ความทั่วไปและกฎหมายพิจารณาพลเมืองอย่างมีความเท่าเทียมกันและสร้างความปลอดภัยสำหรับทุก ๆ คนที่โอนสิทธิทั้งหมดของเขาไปยังรัฐที่ปกครองด้วยกฎหมาย ความทั่วไป ทั้งของ Malebranche และ รูสโซ ต้องมีเจตนาร่วม และกรณีนี้เองที่แยกเขาทั้งสองอย่างชัดเจนจากนักปรัชญาเช่น Spinoza ผู้ซึ่งยึดถือว่า เจตนาร่วมคือสิ่งลวงโลกที่เกิดขึ้นจากความรู้ที่ไม่สมบูรณ์ของเหตุที่ต้องตัดสินใจ⁵⁵ ก็อย่างที่กำลังมาแล้วว่า เอมเจตนาร่วมของ Malebranche นั้นจะพิจารณาในเรื่องของธรรมชาติเป็นหลักว่า พระเจ้าได้

⁵⁴ Patric Riley, Ibid.,p.506-507

⁵⁵ Spinoza,Improvement of the Understanding, in The Philosophy of

Spinoza,J.Ratner (ed.) (New York, 1927),pp.175-176 ,in Patric Riley, Ibid.,p.507

สร้างกลไกของธรรมชาติขึ้นโดยพิจารณาถึงความทั่วไป มิได้พิจารณากรณีเป็นกรณีเฉพาะ ซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจนว่า เป็นความสำเร็จของพระเจ้าที่เกิดขึ้นว่า เจตน์จำนงของพระเจ้านั้นมีลักษณะแห่งความเป็นทั่วไปอย่างแท้จริง เพราะกลไกของธรรมชาติที่เกิดขึ้นก็ได้สร้างประโยชน์ให้กับใครหรือผู้ใดเป็นกรณีเฉพาะ (หากเราเชื่อว่าพระเจ้าเป็นผู้บันดาลทุกสิ่ง) แต่เมื่อพิจารณาถึงคำเจตน์จำนงร่วมของรูสโซ แล้ว ต้องถูกทำให้เป็นทั่วไป ซึ่งพิจารณาจนถึงปัจจุบันแล้วก็ยังไม่ประสบความสำเร็จว่า มันสามารถที่จะเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง ซึ่งเป็นสิ่งที่ยืนยันอย่างชัดเจนว่า รูสโซกำลังทำสิ่งที่เป็นไปได้ และก็ไม่มีโอกาสที่จะเป็นไปได้ด้วย และเมื่อคิดถึงเหตุผลทางการศึกษาใน Emile ที่กล่าวมา ข้างต้นน่าจะสอดคล้องกับความคิดของ Spinoza อย่างแท้จริง เพราะการศึกษาใน Emile ทำให้เจตน์จำนงของคนเป็นทาส และห่างจากศีลธรรม ซึ่งก็คือการไม่รู้จริงนั่นเอง

แน่นอน เราสามารถมาถึงความเข้าใจอย่างพอเพียงของเจตน์จำนงร่วมและเจตน์จำนงเฉพาะโดยปราศจากการเรียนรู้ในบางสิ่งบางอย่างของประวัติแนวความคิดเหล่านี้ใน Pascal , Malebranche , Leibniz และ Montesquieu และดูเหมือนจะเกิดความกระจ่างชัดว่า ถ้าเราดูประวัติศาสตร์ที่อ่านแล้ว เราอาจจะหลีกเลี่ยงการสร้างข้ออ้างเกี่ยวกับรูสโซซึ่งจะไม่ทำถ้าไม่ได้รับข้อมูลอย่างสมบูรณ์ ด้วยเหตุนี้ผู้ตีความรูสโซในปัจจุบันคิดว่า เทอม “เจตน์จำนงร่วม” ของรูสโซสามารถปิดบังความหมายอันไม่ยึดถือเฉพาะบุคคลของเขา สำหรับคำว่า “เจตน์จำนง” ขวนให้นึกถึงความเห็นแก่ตัวในธรรมชาติของปัจเจกชนที่ชัดเจน แต่เรามักไม่สร้างข้ออ้างนี้เพราะเราเห็นว่ารูสโซเป็นเจ้าของประเพณีเชิงศีลธรรมซึ่งเจตน์จำนงมีความสำคัญ (“การนำเจตน์จำนงของคุณออกห่างจากเสรีภาพมากเท่าไร ก็ยิ่งทำให้การกระทำของคุณห่างจากการมีศีลธรรมมากเท่านั้น”) และความทั่วไปไม่ได้สร้างความเชื่อในเรื่องการไม่นิยมในปัจเจกชน (nonindividualism) ความเป็นทั่วไปได้ขจัดเอาความเฉพาะ (particularism) ออกไป แต่ไม่ได้ขจัดความยึดมั่นหรือเชื่อตัวเองออก (individualism) ปัจเจกชนคนหนึ่งในแนวทางของรูสโซสามารถมีเจตน์จำนงร่วมได้ และนี่คือเหตุผลว่าทำไมรูสโซ (ตามแนวทางประเพณีของ Malebranche - Montesquieu) พุดต่อต้านเจตน์จำนงเฉพาะแต่ไม่ต่อต้านเจตน์จำนงของปัจเจกชน เจตน์จำนงของปัจเจกชนคนหนึ่งสามารถเป็นได้ทั้งความทั่วไปหรือความเฉพาะ ปัจเจกชนคนนั้นไม่มีกฎเกณฑ์ในฐานะพลเมือง เพราะในแนวทางของรูสโซนั้น ประชาชาติคือการกระทำตามความสมัครใจที่อิสระที่สุดในโลก ดัง

* นักปรัชญาชาวเนเธอร์แลนด์ เกิดที่เมืองอัมสเตอร์ดัมส์, 1632-1677, ข้อมูลจาก The Encarta Concise Encyclopedia ,อ้างแล้ว, key word “spinoza”

นั่นถ้าเราเห็น เจตน์จำนงร่วมในลักษณะการซ่อนเร้นปิดบังความหมายของรุสโซ เรายังจะทิ้งรายละเอียดของแนวความคิดเรื่องเจตน์จำนงของรุสโซออก และอ่านใจมิตีว่ามันมุ่งเน้นเรื่องเฉพาะราวกับว่ามันคือการโจมตีต่อความเป็นปัจเจกชน แต่ถ้าเราเห็นว่าเจตน์จำนงร่วมคือชนิดหนึ่งของเจตน์จำนงปัจเจกชน ด้วยเจตน์จำนงมีฐานะเป็นพลเมืองคนหนึ่งก็จะไม่ก่อให้เกิดความปิดบังซ่อนเร้น เพราะเรารู้ว่าในแนวความคิดของรุสโซนั้น ความทั่วไปคือศัตรูของความเฉพาะ ไม่ใช่ศัตรูของความเป็นปัจเจกชน เราจะเข้าใจได้ชัดเจนมากขึ้นเกี่ยวกับรุสโซโดยการจำไว้ว่าเขาเห็นด้วยกับแนวประเพณีอันซึ่งต่อต้านความรักตัวเอง ไม่ใช่ต่อต้านความเป็นปัจเจกชน

นี่คือเรื่องเกี่ยวกับเจตน์จำนงร่วมที่เป็นหัวใจในปรัชญาของรุสโซ ความทั่วไปเป็นคนละเรื่องกับความเป็นปัจเจกชนและมันก็เป็นคนละเรื่องกับความเป็นเรื่องเฉพาะ ไม่เพียงเท่านั้นที่ปล่อยให้รุสโซใช้สำนวนโวหารของ Pascal, Malebranche, Leibniz และ Montesquieu สำนวนโวหารที่เขาใช้ปล่อยให้เขาสร้างความแตกต่างขึ้น เช่น ความแตกต่างระหว่างความเป็นปัจเจกชนกับความเป็นเรื่องเฉพาะ อันซึ่งเขาจำเป็นที่จะต้องกำหนดขึ้น และเพราะว่ามันเป็น Malebranche มากกว่า มองเตสกีเยอ ผู้ซึ่งกล่าวถึงมากที่สุดถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นเรื่องทั่วไป, ความเป็นเรื่องเฉพาะ, ความเป็นปัจเจกชน และเจตน์จำนง มีอีกนัยความหมายหนึ่งอันซึ่งเขาเป็นผู้มาก่อนที่ใกล้ชิดรุสโซ เพราะว่าแนวความคิดเรื่องความเป็นเรื่องทั่วไปในฐานะแรงขับเคลือบของเจตน์จำนงของพระเจ้า มันคือความกรุณาของพระเจ้าที่ Malebranche กล่าวว่า แนวความคิดเรื่อง ความไม่เป็นเรื่องเฉพาะ เจตน์จำนงแห่งความไม่เห็นแก่ตัวได้ประโยชน์มาจนถึง รุสโซ ผู้ซึ่งทำให้ข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเจตน์จำนงของพระเจ้าอันมาสู่เจตน์จำนงทั่วไปของพลเมือง⁵⁶

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า “เจตน์จำนงร่วม” (general will) อันเป็นประเด็นสำคัญหรือศูนย์กลางในแนวความคิดทางการเมืองของรุสโซนั้น รุสโซมิได้คิดค้นมันขึ้นมาเองแต่มันมีประวัติศาสตร์และที่มาของมันอันเกี่ยวเนื่องต่อการพิจารณาแนวความคิดและการกระทำของพระเจ้าซึ่งมีการคิดพิจารณากันมาก่อนรุสโซ ในแนวความคิดเดิมนั้นได้พิจารณากันถึงเรื่องแนวความคิดของพระเจ้าโดยใช้ผลลัพธ์ของสิ่งที่เป็นทั่วไปอย่างเป็นทางการ มันไม่ใช่ผลลัพธ์ที่จงใจสร้างขึ้นเหมือนกับเจตน์จำนงร่วมของรุสโซ ซึ่งกล่าวอีกครั้งหนึ่งว่า เจตน์จำนงร่วมของรุสโซไม่ใช่รูปแบบที่เป็นเรื่องของธรรมชาติเมื่อเป็นเช่นนี้เท่ากับว่าเจตน์จำนงร่วมของรุสโซได้

⁵⁶ Patric Riley, Ibid., p.508

เปลี่ยนรูปไป ดังนั้นมันยังจะเป็นเจตน์จำนงที่มีลักษณะแห่งเป็นความทั่วไปที่แท้จริงอีกหรือไม่ รุสโซกำลังทำสิ่งที่เป็นไปได้และเป็นอุดมคติ อีกประการหนึ่ง แม้ว่าเจตน์จำนงร่วมของรุสโซเรา จะยอมรับกันแล้วว่ามันเป็นสิ่งที่ต้องถูกกำหนดหรือสร้างขึ้น ซึ่งเขาบอกว่าต้องผ่านอำนาจที่ผ่านการศึกษา อันหมายถึงว่า การศึกษานั้นทำให้คนมีความคิด และสามารถตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้อง และสิ่งที่เห็นควรได้ แต่เมื่อพิจารณาระบบการศึกษาในแนวความคิดของเขาที่ปรากฏในผลงานของเขาเรื่อง อีมิล (Emile) แล้ว จะเห็นว่า การศึกษาในผลงานของเขานั้นไม่ได้สอนให้มนุษย์มีเสรีภาพทางด้านความคิดอย่างที่เขาคาดหวังเลย กลับสอนให้มนุษย์ที่ได้รับการศึกษานั้นหมดความเป็นเสรีทางด้านความคิด เพราะในที่สุดผู้ที่ได้รับการศึกษาก็ต้องเป็นในสิ่งที่คนอื่นตัดสินใจให้ ที่สำคัญมนุษย์ผู้นั้นถูกปล่อย

ให้เป็นทาสตามที่กล่าวมาแล้ว ลองคิดดูว่า เจตน์จำนงร่วมจะเกิดขึ้นได้อย่างไร ถ้าผู้ซึ่งเป็นเจ้าของเจตน์จำนงนั้นคือทาสซึ่งไม่มีความเป็นเสรีเลย และเจตน์จำนงของรุสโซตามที่เขาว่านั้น นำมาซึ่งการกระทำที่มีศีลธรรม แต่การศึกษาของรุสโซกลับนำมาซึ่งปัจจัยที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการมี เจตน์จำนงร่วมที่แท้จริง แล้วเช่นนี้ก็เท่ากับว่ามนุษย์ผู้นั้นกำลังออกห่างจากเจตน์จำนงร่วม ฉะนั้นอย่าหวังเลยว่าพวกเขาจะมีศีลธรรมตามที่รุสโซคาดหวังเอาไว้ การดำเนินชีวิตของมนุษย์ รุสโซบอกว่าถ้าจะเป็นชีวิตที่สมบูรณ์แล้วจะต้องสอดคล้องกับสภาวะธรรมชาติ ในเมื่อเจตน์จำนงร่วมของรุสโซไม่ใช่สิ่งที่เป็นธรรมชาติแล้ว มันจะเป็นเจตน์จำนงร่วมที่แท้จริงได้อย่างไร